

Xəbər
Ağsuda qandonduran cinayət: ana oğlu ilə birgə ərini öldürdü
yazısı səh.3-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 25 avqust 2017-ci il Cümə № 177 (6791) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Prezident "Qarabağ" klubunun heyəti və rəhbərliyi ilə görüşdü

Dövlət başçısı Azərbaycanın adını dünyada tanıdan kluba təşəkkür etdi; "Qarabağ", 10 nömrəli köynəyini İlham Əliyevə bağışladı

yazısı səh.2-də

Hüquqşünas Beynəlxalq Bankdakı "1 əməliyyatı"nın sirrini açdı

yazısı səh.11-də

Sərkisyan Putinin cızdığı çərçivədən kənara çıxsa, devriləcək

yazısı səh.9-da

Macarıstan səfirliyində viza problemi - subasma, yoxsa...

yazısı səh.10-da

Ramzan Kadırovun Qarabağ unudulanlığı

yazısı səh.12-də

Eldar Mahmudovun qohumu məhkəmədən bəraət istəyir

yazısı səh.10-da

Həkim terroruna necə "dur" deyək?

yazısı səh.3-də

Dünya və Azərbaycan mediasının "öldürdüyü" məşhurlar - ilginç siyahı

yazısı səh.14-də

Test üsulunun ləğvi: yeni qəbul hansı qaydada aparılacaq?

yazısı səh.5-də

Həmid Herisçi ölən meyxanaçının evində gördüklərindən yazır

yazısı səh.7-də

Qurbana haqq etdiyini verək...

yazısı səh.13-də

Bakı və Ankara arasında Bərzani dilemması?

yazısı səh.12-də

Üç ölkə arasında sıxılan Ermənistan İŞGALÇININ TALEYİ HƏM DƏ BAKIDA HƏLL OLUNUR

Moskva, Ankara və Bakı arasında ortaq iş birliyi ehtimalının artması düşməni daha da təlaşlandırır; Türkiyə ilə sərhədlərin açılması ən çox kimə lazımdır, uduşda kim olacaq; politoloqlar deyir ki...

musavat.com
Togrul İsmayil

yazısı səh.8-də

"Lotu Quli"ni onlar aradan götürmək istəyir - yeni kriminal ittifaq

Nadir Səlifova qarşı 4 azərbaycanlı "qanuni oğru"nun birləşdiyi iddia olunur; yeni savaşı başlayır?

yazısı səh.10-da

Astan Şahverdiyev:
"Yeni bu qədər qudurmuşam ki, belə söz deyim?"

yazısı səh.6-da

Əli Kərimli
ətrafında
növbəti
qalmaqal -
iddialı müraciət

yazısı səh.4-də

Mehman
Əliyev
həbsi xəbəri
yayıldı

yazısı səh.2-də

Apelyasiya Məhkəməsi Gözəl Bayramlını həbsdə saxladı

Avqustun 24-də Bakı Apelyasiya Məhkəməsi hakim Vidadi Məmmədovun sədrliyi ilə AXCP sədrinin müavini Gözəl Bayramlının barəsində seçilmiş həbs-qətimkan tədbirinin uzadılması ilə bağlı şikayətini təmin etməyib.

Avqustun 17-də Nəsimi Rayon Məhkəməsinin qərarı ilə Gözəl Bayramlı barədə seçilmiş həbs-qətimkan tədbiri daha iki ay uzadılıb.

Gözəl Bayramlı mayın 25-də Gürcüstandan qayıdarkən sərhəddə saxlanılıb. Ona qarşı Cinayət Məcəlləsinin 206.1-ci (qaçaqmalçılıq) maddəsi ilə cinayət işi başlanıb, barəsində 3 aylıq həbs-qətimkan tədbiri seçilib.

Gözəl Bayramlı məhkəmə prosesində iştirak edib (contact.az).

"Bayramlı həbsinin sırf siyasi fəaliyyəti ilə bağlı olduğunu və hər hansı qaçaqmalçılıq cinayəti törətmədiyini, üzərində 12 min ABŞ dolları olmadığını məhkəmənin diqqətinə çatdırdı", deyə vəkil Elçin Sadiqov onun çıxışına istinadən bildirib.

Vəkil bildirib ki, Gözəl Bayramlının həbsindən, eləcə də həbs müddətinin artırılması ilə bağlı məhkəmə qərarlarından artıq Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsinə şikayət hazırlayıb.

"Bugünlərdə hər iki şikayəti Avropa Məhkəməsinə göndərəcəyik", deyə vəkil qeyd edib.

E.Sadiqovun dediyinə görə, G.Bayramlının səhhətindəki problem olduğu kimi qalır. "Gözəl xanım və vəkillər dəfələrlə müraciət edib ki, o, həkim nəzarətində olsun, müalicəsi təşkil edilsin, dərmanları vaxtında verilsin. Ayaqlarında problemlər var, sərbəst yeriyə bilmir, əl ağacı ilə təmin edilməsi barədə müraciət etmişik. Amma bu müraciətlərimiz təmin edilməyib. Saxlanılan zaman götürülmüş dərmanları qaytarılıb, amma reseptlər ona qaytarılmadığından dərmanlardan istifadə qaydalarını bilmir. Həm də saxlanılan zaman ona yazılmış dərmanların hamısını almamışdı. Ancaq bir ayağına dizlik veriblər, halbuki iki ayağında problem var. Xəstəliyini bütövlükdə sağalmasına cəhd etməzlər", deyə o qeyd edib.

Vəkilin sözlərinə görə, Qızıl Xaç Komitəsinin nümayəndələri hələ Bayramlı ilə görüşməyib.

"Yalnız Ombudsman Aparatının nümayəndələri bir dəfə onunla görüşüb", deyə E. Sadiqov bildirib.

Luqanskda azərbaycanlı minaya düşüb öldü

Ukraynanın Luqansk vilayətində azərbaycanlı çoban həlak olub. Luqansk vilayəti Azərbaycanlıları Konqresindən APA-ya verilən məlumata görə, vilayətin Bryankovsk rayonunun Annovka qəsəbəsi yaxınlığında heyvandarlıqla məşğul olan, Azərbaycanın Kəlbəcər rayonunda anadan olmuş Həsənov Namiq Zəlimxan oğlu qoyun otararkən minaya düşüb.

Partlayış nəticəsində xeyli qoyun-quzu da tələf olub. Ukrayna vətəndaşı olan N. Həsənovun cəsədinin qalıqları yaşadığı Annovka qəsəbəsi yaxınlığında dəfn olunub.

Xatırladaq ki, Bryankovsk rayonu separatçı "Luqansk Xalq Respublikası"nın nəzarətindədir.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz və ya email yazmağınız kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01, 434 01 33

Prezident "Qarabağ" klubunun heyəti və rəhbərliyi ilə görüşdü

Dövlət başçısı Azərbaycanın adını dünyada tanıdan kluba təşəkkür etdi; "Qarabağ" 10 nömrəli köynəyini İlham Əliyevə bağışladı

"Dünən ölkəmizin futbol tarixinin yeni səhifəsi açılıb. "Qarabağ" UEFA Çempionlar Liqasının qrup mərhələsinə vəsiqə qazanıb. Tarixi qələbə münasibətilə hamınızı ürəkdən təbrik edirəm".

APA-nın xəbərinə görə, bu sözləri "Qarabağ" futbol komandasının üzvlərini qəbul edən prezident İlham Əliyev deyib.

O bildirib ki, komanda Azərbaycan xalqına qələbə sevinci bəxş edib: "Gərgin mübarizədə bir daha göstərdiniz ki, Azərbaycan idmançısı, vətəndaşı öz xalqına, dövlətinə bağlıdır, güclüdür, peşəkardır və ölkəmizi beynəlxalq müstəvidə ləyaqətlə təmsil edir. Bu tarixi qələbə, eyni zamanda, ona görə önəmlidir ki, bu qələbəni hamımız üçün doğma və əziz olan "Qarabağ" komandası qazanıb. "Qarabağ" komandası Qarabağın adını daşıyır, işğal altında olan Ağdam şəhərini təmsil edir. Ona görə, bu qələbənin çox böyük əhəmiyyəti, mənası var. Bu, sadəcə olaraq idman qələbəsi yox, dövlətimizin, Azərbaycan gəncliyinin qələbəsidir.

Biz döyüş meydanlarında, idman meydanlarında da qələbə qazanırıq. Necə ki, ötən ilin aprel ayında qəhrəman Azərbaycan hərbiçiləri qəhrəmanlıq, şücaət göstərərək torpaqların bir hissəsini işğalçılardan azad ediblər. O torpaqlarda indi həyat qaynayır, vətəndaşlar işğaldan azad edilmiş torpaqlara qayıdıb, qururlar, yaradırlar, yaşayırlar. Bu torpaqlarda indi Azərbaycan bayrağı dalğalanır. Siz də dünən Azərbaycan bayrağını futbol sahəsində yüksəklərə qaldırmısınız. Hər bir vətənpərvər Azərbaycan vətəndaşı və xaricdə yaşayan milyonlarla azərbaycanlı sizin qələbəniyə ürəkdən sevinir və fəxr edir ki, ki, Azərbaycan komandası, xüsusilə Qarabağ adını daşıyan komanda bu gün dünyanın, Avropanın ən güclü komandaları arasında yer tutub".

"Bu gün Azərbaycanın "Qarabağ" futbol klubu dünyanın məşhur idman komandaları ilə yarışır və gələcəkdə də yarışacaq. Bütün xarici kütləvi informasiya vasitələrinin xəbərlərində artıq Azərbaycanın "Qarabağ" klubu haqqında verilişlər gedir. "Qarabağ" futbol klubunun qələbəsi ölkəmizin təbliğində önəmli hadisədir".

Prezident qeyd edib ki, **bu nunla bütün dünya yenə də Qarabağın Azərbaycan torpağı olduğunu görür:** "Ağdam şəhərinin işğal altında olması baxmayaraq, onun təmsilçiləri Avropanı fəth edirlər. Bu, bir daha göstərir ki, Azərbaycan xalqı bu işğalla heç vaxt barışmayacaq. Biz öz torpağımızda yaşayırıq və hamımız torpaqlarımızın işğaldan azad

olunması arzusu ilə yaşayırıq. Hər bir qələbə və istənilən sahədə uğurumuz bu günü daha da yaxınlaşdırır. Ötən ilin aprel döyüşləri göstərdi ki, Azərbaycan istənilən vaxtda öz ərazi bütövlüyünü bərpa edə bilər. Bu gün hərbi potensialımız bizə imkan verir ki, döyüş bölgəsində bütün vəziyyətə nəzarət edək və öz iradəmizi dikte edək. İdmanda da belədir. İdman sevincini idmançılar bizə bəxş edir. Bu, tarixi qələbədir, tarixə yazılıb. Çox ədalətli ki, mehaz "Qarabağ" klubu bu qələbəyə imza atdı. Əminəm ki, qrup mərhələsində də ölkəmizi uğurla təmsil edəcəksiniz".

Dövlət başçısı qeyd edib ki, bu qələbədən sonra uşaqların futbola axını daha da güclənəcək, futbolçu olmaq, sizə oxşamaq istəyənlərin sayı artacaq.

"İndi sizi Azərbaycanda tanımayan yoxdur. Sizə diqqət artacaq. Bu günə qədər həm idmanda, həm məişətdə özü-

nüzü necə ləyaqətlə aparmırsızsa, əminəm ki, gələcəkdə də gənclər, gənc idmançılar üçün nümunə olacaqsınız. Dünənki qələbə təsadüfi qələbə deyildi. Siz bu qələbəyə doğru neçə ildir gedirsiniz", - deyə prezident vurğulayıb.

Çıxış edən "Qarabağ"ın prezidenti Tahir Gözəl, klubun baş məşqçisi Qurban Qurbanov, komandanın kapitanı Rəşad Sadiqov prezidentə diqqətinə və xoş sözlərə görə təşəkkürlərini bildirdilər. T.Gözəl prezident İlham Əliyevə klub adından xatirə hədiyyəsi təqdim edib.

Qol.az-ın xəbərinə görə, ölkə başçısına komandanın Çempionlar Liqası loqolu 10 nömrəli forması, eləcə də üzərində futbolçuların avtoqrafı olan ÇL topu hədiyyə olunub.

Prezident "Qarabağ" futbol klubuna 2 milyon manat ayrılması barədə sərəncam da imzalayıb.

Mehman Əliyevin həbsi xəbəri yayıldı

"Turan" informasiya agentliyinin direktoru Mehman Əliyev saxlanılıb.

Modern.az xəbər verir ki, bu haqda Mehman Əliyevin dostları facebook sosial şəbəkəsində bildirib.

Jurnalistin Vergilər Nazirliyi İstintaq İdarəsinin əməkdaşları tərəfindən saxlanıldığı deyilir.

"Turan" informasiya agentliyinin direktoru Mehman Əliyev Yasamal Rayon Polis İdarəsinin təcridxanasına aparılıb. Bu barədə virtualaz.org-a məlumatlı mənbələrdən bildirilib.

Mənbəyə görə, Mehman Əliyevə qarşı Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin iki maddəsi üzrə ittiham irəli sürülüb: iri məbləğdə vergidən yayınma və vəzi-fə səlahiyyətlərindən sui-istifadə.

OPEC+ ölkələri Vyanada toplaşacaq

Neft İxrac Edən Ölkələr Təşkilatına (OPEC) üzv və kartelə üzv olmayan ölkələrin nümayəndələrindən ibarət Birgə Monitoring Komitəsi gələn ay Avstriyanın paytaxtı Vyanada iclas keçirəcək.

Virtualaz.org OPEC-ə istinadən bildirir ki, Birgə Monitoring Komitəsi sentyabrın 22-nə planlaşdırılan toplantıya Liviya və Nigeriyaya da dəvət etmək istəyir.

OPEC üzvü və kartelə üzv olmayan ölkələrin nümayəndələri neft bazarının yenidən balanslaşdırılmasının təmin olunması üçün bu il yanvarın 1-dən qüvvədə olan neft hasilatının azaldılması üzrə sazişin müddətinin uzadılmasını nəzərdən keçirəcəklər.

Qeyd edək ki, ötən il noyabrın 30-da OPEC üzrə gündəlik neft hasilatının 1,2 milyon barel azaldılaraq 32,5 milyon barel endirilməsi barədə razılıq əldə olunub. Dekabrın 10-da isə Vyanada OPEC üzvləri ilə təşkilata daxil olmayan 11 ölkə, o cümlədən Azərbaycan ümumi hasilatın sutkada 558 min barel azaldılması barədə sazişə imza atıb. Neft hasilatının azaldılması üzrə sazişə müvafiq olaraq Azərbaycan iyulda hasilatı sutkada 35 min barel azaltmaqla bağlı götürdüyü öhdəliyi tam yerinə yetirib.

Minsk Qrupunun amerikalı həmsədri, eyni zamanda ABŞ-ın Ermənistanıdakı səfiri Riçard Hoqland Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nizamlanmasının əsas prinsiplərini "Amerikanın səsi"nin erməni xidmətinə təqdim edib.

Virtualaz.org xəbər verir ki, sənəd sensasion müddəalardan ibarətdir və Ermənistanı şok effekti yaradıb. Çünki sənəddə işğal edilmiş ərazilər üzərində Azərbaycanın suverenliyinin qeyd-şərtsiz bərpasından söhbət gedir.

"Dağlıq Qarabağın mürəkkəb tarixini nəzərə alaraq tərəflər onun statusunu qarşılıqlı anlaşma və nəticələri hər iki tərəf üçün hüquqi qüvvə daşıyan referendum yolu ilə müəyyən etməlidir. Keçmiş Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayətinin ərazisinə-hansı ki, Bakı bu ərazilərə nəzarət etmir-müvəqqəti status verilməlidir, bu status ən azından təhlükəsizliyi və muxtariyyətin qarantiyasını təmin etməlidir"-Riçard Hoqland bildirir.

Amerikalı diplomatın təqdim etdiyi sənədə əsasən Dağlıq Qarabağ ətrafındakı işğal edilmiş ərazilər (amerikalı həmsədr məhz "işğal edilmiş" termini işlədib-müəllif). Azərbaycanın nəzarətinə verilməlidir. "Orada Azərbaycanın suverenliyini nəzərə almadan məskunlaşma mümkün deyil. Bu ərazilərdə Azərbaycanın suverenliyi bərpa edilməlidir" deyir, diplomat bildirir. R.Hoqlanda görə, münaqişənin nizamlanmasının prinsiplərindən biri də Dağlıq

Amerikalı diplomatdan Qarabağla bağlı şok açıqlamalar

Riçard Hoqland missiyasını başa vurmazdan öncə masadakı məxfi sənədi ictimailəşdirdi

Qarabağı Ermənistanla birləşdirən dəhliz olmalıdır. "Bu dəhliz təhlükəsiz hərəkət üçün kifayət qədər geniş olmalıdır. Lakin dəhliz bütün Laçın rayonunu əhatə edə bilməz. Uzunmüddətli nizamla bütün məcburi köçkün və qaçqınların öz yaşayış yerlərinə geri qayıtması hüququnu tanımalıdır"-Hoqland bildirir. Amerikalı diplomat daha sonra qeyd edib ki, nizamla özündə beynəlxalq təhlükəsizlik təminatını da əks etdirməlidir, bura sülhməramlı missiyanın yeridilməsi də daxildir. Çün-

ki sülhün yaxşı hazırlanmış və hər iki tərəfin etimadını qazanmış sülhməramlı missiyasız təmin edilməsinin ssenarisi mövcud deyil.

Maraqlıdır ki, amerikalı diplomat bu prinsipləri Moskvada Rusiya və Ermənistan prezidentlərinin görüşündən saatlar sonra yaymağı qərara alıb. Hansı ki, Riçard Hoqlandın təqdim etdiyi prinsiplər böyük ölçüdə münaqişənin nizamlanmasına dair Azərbaycanın illərdə israr etdiyi ədalətli həlli tapmağa imkan verə bilər. Çünki bu prinsiplər Azərbaycanın işğal edilmiş ətraf rayonların hamısının üzərində (Laçın rayonunun bir hissəsi çıxılmaqla) suverenliyinin tam bərpasını, Dağlıq Qarabağa isə müvəqqəti aralıq statusun verilməsini və yekun statusun qarşılıqlı anlaşmaya əsaslanan səsvermə

ilə müəyyənləşdirilməsini nəzərdə tutur.

Riçard Hoqland Qarabağda sülhün bu əsas prinsiplərini Vaşinqtonda keçirdiyi mətbuat konfransında açıqladıqdan sonra bəyan edib ki, həmin prinsiplər Madrid prinsiplərinə əsaslanmaqla beynəlxalq vasitəçilərin ümumi mövqeyini əks etdirir.

Mətbuat konfransında iştirak edən azərbaycanlı jurnalistlər narahatlıq ifadə ediblər ki, R.Hoqlandın açıqladığı prinsiplərdə Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin olunması haqda heç nə deyilmir. Səfir cavabında deyib ki, bu məsələ "müzakirə olunmalıdır". "Nizamlanmanın əsasını Helsinki prinsipləri təşkil etməlidir və orada ərazi bütövlüyü prinsipi də yer alır. Mən az ehtimal edirəm ki, ərazi bütövlüyü prinsipi bu danışıqlarda unudulacaq, bu məsələ sonda müzakirə

olunacaq"-Riçard Hoqland bildirib.

Amerikalı diplomat deyib ki, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi Abxaziya, Cənubi Osetiya, Dnestryanı münaqişələrindən fərqlənir və uzun tarixçəsi var. "Bu problem keçmiş sovet respublikalarının müstəqillik əldə etməsindən sonra başlamayıb, əsrlərlə olmasa da, onilliklər uzağa gedib çıxır" - o deyib. R.Hoqland bildirib ki, indiki ABŞ administrasiyasının Qarabağ probleminə dair yeni yanaşması mövcud deyil. "Amerikanın münaqişəyə yanaşması həmsədrlərin dəyişməsindən asılı deyil, dəyişməz qalır"-o vurğulayıb.

Qeyd edək ki, artıq R.Hoqland həmsədr kimi fəaliyyətini başa vurub və onu ABŞ-ın yeni diplomatı əvəzləyəcək. Hoqland öz açıqlamasında qeyd edib ki, yeni həmsədr Endryu Şeffər yüksək peşəkarlığa malik diplomatdır və Kipr münaqişəsinin, digər münaqişələrin nizamlanmasında təcrübəyə malikdir. "Hesab edirəm ki, Dövlət Departamenti və dövlət katibi parlaq amerikalı həmsədr seçiblər"-o bildirib.

Hələlik rəsmi Bakı da amerikalı diplomatın fikirlərini şərh etməyib.

□ **E.PASASOY**

Həkim terroruna necə "dur" deyək?

Səməd Vəkilov: "Ekspertiza çalışır ki, həmişə həkimlərin xeyrinə qərar qəbul etsin"

Son vaxtlar həkim səhlənkarlığının qurbanı olan xəstələrin sayı artıb. Yalnız son faktlar bir sıra həkimlərin xəstələrə necə biganə yanaşdığını deməyə əsas verir. Tez-tez xəbər portallarında həkim terrorunun qurbanı olaraq şikəst qalan, yanlış əməliyyat edilən, kor olan insanların taleyi ilə bağlı xəbərlər rastlaşırıq. Onların içərində tanınmışlardan da var. Onlardan biri də müğənni Nazimdir. Bir neçə dəfə ölüm xəbəri yayılan Nazimi həkimlər yanlış müalicə, səhv əməliyyat nəticəsində tanımaz hala salıb.

Onun həkimi məhkəməyə verməyə hazırladığı deyilir. Bir sıra iddialar var ki, bu cür savadsız həkimlər pul hesabına oxuyan bir sıra məmurların övlətlərindədir ki, onlar asanlıqla klinikalarda iş tapır. Beləcə onların əlinə düşən xəstələr isə bu cür həkimlərin qurbanı olurlar. Onlar hətta sadə əməliyyatları belə edə bilmir və insanları öldürürlər.

Bu cür həkimlərin cəzalandırılması isə həkim səhvinin qurbanı olan Elnarə Tofiqqızının vəfat etməsi ilə başladı. Qeyd edək ki, E.Tofiqqızı süd vəzi kanalının əməliyyatı zamanı anestezioloqun düzgün anesteziya əməliyyatı aparmaması nəticəsində ağciyərinin funksiyası pozulub və o, tənəffüs çatışmazlığından vəfat edib.

Maraqlıdır, həkim səhvi əgər xəstənin vəziyyətini daha da pisləşdirir və ya onun ölümünə səbəb olursa, həkimi hansı cəza gözləyir?

Qeyd edək ki, Cinayət Məcəlləsinin 131-ci maddəsinin 1-ci bəndinə görə ehtiyatsızlıqdan sağlamlığa az ağır zərər vurma halı minimum əmək haqqı məbləğinin üç yüz mislinədək miqdarda cərimə və ya 1 ilədək müddətə azadlıqdan məhrum etmə ilə cəzalandırılır. 131-ci maddənin 2-ci bəndində isə ehtiyatsızlıqdan sağlamlığa ağır zərər vurma halında minimum əmək haqqı məbləğinin 500 mislinədək

miqdarda cərimə və ya 2 ilədək müddətə islah işləri və ya 2 ilədək müddətə azadlığın məhdudlaşdırılması və ya 6 ayadək müddətə azadlıqdan məhrum etmə ilə cəza nəzərdə tutulub. Əgər həkim xətası nəticəsində xəstə həyatını itiribse, Cinayət Məcəlləsinin 124-cü maddəsinə əsasən, ehtiyatsızlıqdan adam öldürmə halları üç ilədək müddətə azadlığın məhdudlaşdırılması və ya üç ilədək müddətə azadlıqdan məhrum etmə ilə cəzalandırılır. Cinayət Məcəlləsinin 314-cü maddəsinə görə, səhlənkarlıq nəticəsində həkimin vicdansız və laqeyd münasibəti üzündən öz xidməti vəzifəsini lazımi qədər yerinə

yetirməməsi sonucunda vətəndaşların sağlamlıq hüquqlarına və qanun mənafələrinə zərər vurduda minimum əmək haqqının 500 mislinədək 1000 mislinədək və ya 2 il islah işləri, 6 ay azadlıqdan məhrum etmə ilə cəzalandırılır.

Hüquqşünas Səməd Vəkilov dedi ki, bu cür işlərdə həkim təsəvvübçülüğü mənfi rol oynayır: "Bu zaman iki məsuliyyətdən söhbət gedir, birincisi cinayət məsuliyyəti, ikincisi isə mülki məsuliyyət. Müğənni Nazim əgər bu barədə şikayət edibse, o həkim vurulmuş zərərə bağlı cinayət məsuliyyətinə cəlb ediləcəkdir. İndi prezident var. İlk dəfə biz Elnarə Tofiqqızı ilə

ehtiyatsızlıqdan törədilmiş cinayətlərə cəza tətbiq olunan zaman 5 ilə qədər cəza tətbiq edildikdə məntəqə rejimləri cəza olur. Məntəqə rejimli də həbs sayılır. Bu işdə iki ehtiyatsızlıqdan və qəsdən törədilmiş cinayət olduğuna görə, orada həm də sənədlərin saxtalaşdırılması məsələsi vardı, ona görə də həkimin həbs olunması mümkün oldu. Bu tip məsələlərdə pis bir cəhət ondan ibarətdir ki, həkim təsəvvübçülüğü burada çox pis rol oynayır. Və ekspertiza çalışır ki, həmişə həkimlərin xeyrinə qərar qəbul eləsin ki, burada həkim səhvi olmayıb. Həkim səhlənkarlığına son qoyulması ilə bağlı cəmiyyətin ciddi təkisi lazımdır. Bu işdə qeyri-hökumət təşkilatları, vətənməsi, cinayət məsuliyyətinə cəlb olunma ilə bağlı bu artıq yaranıb. Həkim səhlənkarlığı

□ **Günəli MANAFLI**

Ağsuda qandonduran cinayət: ana oğlu ilə birgə ərinə öldürdü

Halidə Şamıyevanın sözlərinə görə, əri spirtli içkilərdən istifadə edib, evə daim sərxoş vəziyyətdə gəlib və dava salıb

Ağsu rayonunda qətl törədilib. APA-nın yerli bürosunun verdiyi məlumata görə, rayonun Gəgəli kəndində 1970-ci il təvəllüdü Şamıyev Şamxal İkrəm oğlu ailə münaqişəsi zəminində öldürülüb. Bildirilir ki, onu arvadı, 1976-cı il təvəllüdü Şamıyeva Halidə İkrəm qızı və oğlu, 2000-ci il təvəllüdü Zeynal Şamıyev birlikdə qətlə yetirib. Ana və oğlu əvvəlcə onun əl-qolunu bağlayıblar, sonra balta ilə bədəninə müxtəlif yerlərə vurublar. Nəticədə kişi aldığı xəsarətdən ölüb. Hadisə törədən ana və oğlu polisə könüllü təslim olub.

Daxili İşlər Nazirliyi isə Z.Şamıyevin Ağsu RPS-nin əməkdaşları tərəfindən görülməli tədbirlər nəticəsində tutulduğu xəbərini yayıb.

İlkin araşdırma zamanı məlum olub ki, qadın ərinə, özünün dediyinə görə, alçaldılmalara daha dözə bilmədiyi üçün öldürüb. Halidə Şamıyevanın sözlərinə görə, əri spirtli içkilərdən istifadə edib, evə daim sərxoş vəziyyətdə gəlib və dava salıb. Qətl zamanı da Şamxal Şamıyev içkili olub.

Ailədə 6 uşaq böyüyür. Zeynal yeganə oğuldur, qalanları qızdır.

Test üsulunun ləğvi: yeni qəbul hansı qaydada aparılacaq?

Azərbaycanda 26 ildir tətbiq edilən ali məktəblərə qəbul imtahanlarının test üsulu ilə keçirilməsi iki il sonra ləğv ediləcək. Bu barədə Dövlət İmtahan Mərkəzi Direktörülər Şurasının sədri Məleykə Abbaszadə deyib.

M.Abbaszadə deyib ki, gələnləri abiturientlər axırncı dəfə test formasında imtahan verəcəklər: “Gələnləri imtahanlarda abiturientlərdən daha da məsuliyyətli olmalarını gözləyirik. Çünki onlar sonuncu dəfə 26 ildir aparılan test şəklində imtahan verəcəklər. Bu il kurikulum əsasında təhsil alan şagirdlər 2 ildən sonra XI sinifdə təhsil alacaq və onların biliyinin qiymətləndirilməsi fərqli formada keçiriləcəkdir. İki il sonra keçiriləcək buraxılış və qəbul imtahanlarında dəyişikliklər edilməsi nəzərdə tutulub”.

M.Abbaszadə bildirib ki, hazırda Təhsil Nazirliyi və Dövlət İmtahan Mərkəzi yeni imtahan modelləri üzərində müzakirələr aparır: “Yeni modellər düşünülmüşdür. Dəyişikliklər, qərarlaşdırılmış model sənədlərdə əhatə olunmuşdur. Hazırda ekspert və mütəxəssislər bu istiqamətdə işləri davam etdirir”.

Onu da qeyd edək ki, Azərbaycanca test üsulunun ləğvi barədə bir neçə dəfə müzakirələr aparılıb. Zaman-zaman müxtəlif formalarda məsələ gündəmə gətirilərsə də, rəsmi təsdiqi tapırmırdı. Cəbhə hakimiyyəti dövründə yaradılan test üsulu sistemi demək olar ki, hər kəsin arzulanacağı bir sistem idi. Çünki bu üsulun tətbiq olunması ali məktəblərə qəbulda korruptsiyanın və rüşvətin kökünü kəşmişdi. Test imtahanında uğurla çıxan və sosial durumundan asılı olmayaraq istənilən şəxs ölkədə ən yüksək təhsil verən ali məktəblərə qəbul ola bilirdi. Bu üsuldan imtina edilməsindən sonra ali məktəblərə qəbulda rüşvət üsulunun vüsət alacağı haqqda ictimaiyyətdə narahatlıqlar var. Çünki test üsulunu əvəzləyəcək imtahan modelinin hər hansı forması dərhal korruptsiyaya və rüşvətə yol açmağa bilər.

“Görünür, 26 il keçməsinə baxmayaraq, insanlarda dəyişiklik yoxdur”

Məsələ ilə bağlı “Yeni Müsavat”a danışan AXC hakimiyyəti dövründə baş nazir

Firudin Cəlilov: “Həmin vaxt bu sistemə maneə yaradanlar var idi”

rin müavini, təhsil naziri vəzifələrində çalışmış Firudin Cəlilov bildirib ki, əslində test üsulu sistemini qəbul edən zaman bunu müəyyən bir müddət üçün nəzərdə tutublar: “İnkişaf gerek kafalarda olsun. Azərbaycanda təhsilin bu günə düşməsinə tək təhsil işçilərinin yox, valideynlərin də böyük günahı var. Yeni yeganə millətlik ki, valideyn uşağını savadsız etməsi üçün pul verir. Bütün xalqlar isə əksinə olaraq, övladlarını savadlı görmək üçün pul yatırırlar. Yeni savadsızlığa gedən yol ikitərəflidir. Bir tərəfdə təhsil verənlər, ikincidə isə uşaqların valideynləri dayanıb. Bunu düşüncələrdən təmizləmək lazımdır və başa salmaq gerəkdir ki, oxumaq istəyənlərə qapılar açıqdır. Kimsə oxuya bilmirsə, onu peşə sənədinə istiqamətləndirmək lazımdır. Əgər bu təkəbbür yaranarsa, heç imtahana da ehtiyac olmaz. Məncə, bütün bunların zamanı hələ ki yetişməyib. Çünki biz bir qədr konservativ millətlik və köhnə verdişlərdən əl çəkə bilmirik. Bu kontekstdən baxanda test mexanizmini dəyişib köhnə qaydalara keçmək, əlbəttə ki, zərər verir. Məleykə xanım bu sahə üzrə peşəkardır. Yəqin ki, yeni mexanizm dedikdə, daha yaxşı bir şey düşünüblər. Ona görə də mexanizm açıqlandıqdan sonra bu barədə geniş rəyimizi verərik. Testi biz ədalət üçün gətirmişik. O vaxtlar savadı olub, pulu olmayanlar ali məktəblərə qəbul ola bilmirdilər. Bu ədalətsizliyi bərpa etmək üçün baş nazirin müavini olduğum dövərdə belə mexanizm düşündük. Həmin vaxt bu sistemi gətirmək bizim üçün çox çətin oldu. Çünki maneə yaradanlar

Fazil Mustafa: “Testi həyatı əhəmiyyət daşıyan proses kimi görmürəm”

var idi. Əziyyətlə bunu gətirib, Vurğun Əyyuba tapşırırdı. Testin ədaləti bərpa etməsi tərəfi yaxşıdırsa, bunun mənfi yönələri də var. Biz bunu sistemə keçən zaman da bilirdik. Düşündük ki, təkəbbürlərdə inkişaf olarsa, test yavaş-yavaş yerini başqa sistemə verməlidir. Görünür, 26 il keçməsinə baxmayaraq, insanlarda dəyişiklik yoxdur. Testin mənfi tərəfi odur ki, əzbərciliyə aparır və insanlar yazmaq, danışmaq unudurlar. Bütün bunları nəzərə alaraq deyə bilərik ki, imtahanlarda dəyişiklik lazımdır. Ancaq bu necə olarsa, deyə bilmərəm. Çünki ortada konkret mexanizm yoxdur”.

F.Cəlilov bildirib ki, test üsulu qəbul edilən zaman cəmiyyət bunu alqışladı: “Testin əleyhinə köhnə kommunist kadrları, imkanlı valideynlər çıxırdılar. Yeni müəyyən qruplar tərəfindən narazılıqlar olsa da, ümumilikdə cəmiyyət bunu çox gözəl qarşıladı. Bizim işimizdən də çox razı qaldılar. Elə hər zaman cəbhə hakimiyyətindən danışanda deyirlər ki, onlar sağ olsunlar ki, testi gətirdilər. Doğrudur, əsas əziyyəti mən çəksəm də, mənim ideyam olsa da adıma çəkmirlər”.

“Müasir dövrdə testin müəyyən problemlərinin olduğu danılmazdır”

Deputat Fazil Mustafa qəzetimizə münasibətində bildirib ki, bu məsələnin Milli Məclisdə müzakirə ediləcəyini düşünür: “İndi gündəmə gələn məsələnin parlamentdə müzakirəyə çıxarılması gözlənilmir. Lakin parlamentdə iş planı tərtib olunan zaman bu məsələ də təklif oluna bilər. Hesab edirəm ki, bu, yeni bir formanın axtarışı ilə bağlı yanaşmadır.

Kamran Əsədov: “Cavab variantları öncədən təqdim edilən test modelləri yığılırılacaq”

Əslində müasir dövrdə testin müəyyən problemlərinin olduğu danılmazdır. Ümumi dünya görüşü baxımından abiturientlərin hazırlıq səviyyəsi qanunvericidir. Hər halda, bu işin məsul şəxsləri açıqlama veriblər ki, yeni qayda ilə bağlı cəmiyyəti məlumatlandıracaq. Ona görə də mən tələməyin tərəfdarı deyiləm. Məleykə Abbaszadə öz sahəsinə yüksək qaydada bilən kadrlardan biridir. Bu baxımdan, onun hansısa geriləmə modeli barədə düşündüyünü təsəvvür etməyə çalışmıram. Daha faydalı forma üzərində hazırlığın getməsinə ümidlərim böyükdür. Testin qəbulda alternativsiz forma olduğu düşüncəsində deyiləm. Düşünürəm ki, yeni forma cəmiyyətimizin inkişafı üçün faydalı perspektivlər açmağa bilər. Əslində normal təhsil çərçivəsi əsasında fəaliyyət göstərən ali məktəblərdə korruptsiya və rüşvət elementləri ortadan qalxıb. Bu məsələ vicdanlı şəkildə tələbə və müəllim münasibətlərinin formalaşması əsasında tamamilə yeni mühitin yaranmasına səbəb olub. Əksər ali məktəblərimizdə korruptsiya və rüşvət əvvəlki qaydada davam edir. Müxtəlif formalarda tələbədə pul çıxarılır. Ödəniş haqlarının yüksək olması, iştirak etməməyə görə yazılan qablları silmək üçün veriləməsi məsələsi barədə bilgililik”.

Deputat bildirib ki, artıq xarici ölkələrdə bu formada qəbul imtahanları verilmir: “Rahatlıqla qəbul olursan, ancaq oxuya bilmirsən. İndi biz universitetləri o səviyyəyə çatdırmalıyıq ki, qəbul problemi olmasın, oxumaq problemi olsun. Test üsulu ilə imtahan məsələsi qəbulun bir forması-

dır. Qəbulun formasını ümumiyyətlə, qaldırmaq olar. Məktəbin keyfiyyətinə, tələbatına görə istənilən qədər tələbəni ora ala bilərsiniz. Əsas təhsil prosesidir. Təhsil prosesi yüksək olanda savadsız tələbə ora girməyinə belə peşman olursunuz. Bu problem barəsində düşünmək lazımdır. Ona görə də testi həyatı əhəmiyyət daşıyan proses kimi görmürəm. İndiki şəraitdə mənim üçün bu, alternativsiz qəbul formasıdır. Ondan daha müxtəlif formaları Azərbaycan reallığında görmürəm. Lakin düşünürəm ki, bəlkə də daha fərqli və faydalı forma ilə bizi tanış edəcəklər. Ona görə də tələməyə istəmirəm. Əgər uyğun forma olmasa, təbii ki, ona qarşı öz etirazımızı ortaya qoyacağıq. Faydalı olarsa, onu dəstəkləyəcəyik. Azərbaycan cəmiyyətinin hər bir şeyə əvvəlcədən şübhə və qərəzli baxış formalaşır. İnsanlar mətn yox, başlıq oxuyurlar. Nəticədə test sisteminin ləğv olunmasını bilir, sonrakı məsələdən xəbərsiz olur. Ona görə də müzakiməsi birinci üzərində qurulur. Tələsik hər şeyi qaralama kampaniyasına çevirməyin lehə deyiləm.

Tələbə Qəbulu üzrə Dövlət Komissiyası fəaliyyət göstərən müddətdə hər dəfə özlərinin fəaliyyətləri və qəbulları bağlı sənədləri deputatlara göndərirdilər. Biz onlarla tanış oluruq. Orada kifayət qədər yüksək peşəkarlıqla hazırlanan sənədlər görmüşəm. Ona görə də indidən başqa yanaşma ortaya qoymaq doğru deyil”.

“Test imtahanı ilə aparılan qəbul imtahanları istənilən nəticəni vermir”

Təhsil eksperti Kamran Əsədov axar.az-a deyib ki, 26 ildir tətbiq edilən ənənəvi test üsulu artıq effektivliyi itirib:

“Apardığımız müşahidələr göstərir ki, test imtahanı ilə aparılan qəbul imtahanları istənilən nəticəni vermir. Bu şagirdlərdə digər bacarıqların nitq qabiliyyətinin, problemlə situasiyalarda çıxış etmək bacarığının formalaşmasına mane olur. Ənənəvi test tapşırıqlarının yığılırılmasına doğru dan da ehtiyac var. DİM-in rəhbəri Məleykə Abbaszadə son müsahibəsində qapalı test modellərinin ləğv olunacağına nəzərdə tutub. Yeni ca-

vab variantları öncədən təqdim edilən test modelləri yığılırılacaq. Çünki 2009-cu ildən Azərbaycan orta ümumtəhsil məktəbləri kurikulum standartlarına keçib. Həmin sistem əsasında təhsil alan şagirdlərin bilik və bacarıqlarını yoxlamaq üçün ənənəvi test üsulundan istifadə etmək olmaz. Onların bilik və bacarıqlarının qiymətləndirilməsində yeni ölçmə vasitələrindən istifadə olunmalıdır. Təbii ki, bu, yenə də test üsulu ilə olacaq. Ancaq artıq cavab variantları olmayan test üsulunun tətbiqinə başlanılacaq. Çünki testin kifayət qədər fərqli üsulları var. Bunlar açıq test modelləri, fərqləndirmə test modelləri və sairdir. Bununla yanaşı, şagirdlərdə esse, inşa yazmaq bacarığı da inkişaf etdirilməlidir. DİM-in test kitabçalarında da artıq yeni nümunələr yerləşdirilib. Digər mərhələlərin də əlavə olunması gözlənilir. Test üsulunun digər vasitələrindən istifadə şagirdlərdə yeni bilik və bacarıqların formalaşmasına kömək edəcək”.

Ekspert birdən-birə yeni üsulları tətbiq edilməsinin təhsilimizdə ciddi fəsadlar yaradacağını da qeyd edib:

“Çünki 2017-ci ildə IX siniflər üçün keçirilən 2 fənn üzrə buraxılış imtahanlarının nəticəsi pis vəziyyətdə idi. Ümumilikdə 60%-dən çox şagird hər iki fəndən “2” qiyməti almışdı. Bu onu göstərir ki, həmin şagirdlər yeni üsullara hazır deyil. Nəzərə alınmalı ki, həmin şagirdlər hələ, sadəcə, 2 fəndən yoxlanılıb. Ancaq qəbulda fənlərin sayı çox olacağından həmin şagirdlərin nəticələrinin qənaətbəxş olacağını düşünmək olmaz. Çünki hələ də orta ümumtəhsil müəssisələrində nə müəllimlər, nə də şagirdlər tam şəkildə kurikulum standartlarına keçə bilmir. Burada dərslilər də problemdir. İmtahan suallarında hansı dərslilərdən istifadə olunması, hansı istiqamətli sualların üstünlük təşkil edəcəyi müəyyənləşdirilməlidir. Burada diqqətə alınmalı digər məqam isə xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslarda təhsil almaq istəyənlərin artıq həmin istiqamətdə təhsilə yararlı olduğunu təsdiq etməlidir. Fikrimcə, bu, digər ixtisaslara da tətbiq ediləcək. Yeniliklərdən əsas budur”.

Türkiyə mətbuatında Səfəvi hökmdarı Şah İsmayıl Xətai ilə bağlı dərc olunan məqalə ölkəmizdə ciddi etiraz doğurub. Türk tarixçi-yazarı Latif Salihoğlunun müəllifi olduğu məqalədə Xətainin ünvanına indiyə qədər səslənməyən ciddi ittihamlar yer alır. Bu barədə virtualaz.org yeniasya.com saytına istinadən məlumat yayıb.

Məqalədə müəllif Xətaini İran şahı, qurduğu dövləti isə İran dövləti kimi qələmə verib. L.Salihoğlu bir qədər də irəli gedərək Səfəvi hökmdarını "ana qatili" adlandırır.

"Avşar türklərindən olan Şah İsmayıl 1501-ci ildə Ağqoyunlu dövlətini yixaraq Səfəvi dövlətini qurub, İran, Azərbaycan, İraq və Anadolunu hakimiyyəti altına almışdı. Şah İsmayıl İranda hakimiyyətə gələr-gəlməz şiəliyi dövlətin rəsmi dini elan etmişdi. Əsasən siyasətə gəlməzdən öncə və iqtidar taxtında oturmazdan əvvəl kifayət qədər mülayim olan şair Şah İsmayıl iqtidara keçdikdən sonra birdən-birə dəyişdi, zülmkarlıqda sərhəd tanımaz hala gəldi. Məsələn, məğlub etdiyi özbək hökmdarının kəlləsindən (Şiban xan nəzərdə tutulur - red.) qədəh düzəldirərək şərab içdi. Sünni olan anası Aləmşahbəyimi gözünü qırpmadan edam etdirib", - deyərək müəllif iddia edir.

L. Salihoğlu həmçinin Şah İsmayıl Xətainin "ana qatili" olmasını həmin dövrə verilmiş "fərman"la əsaslandırır. O, qeyd edir ki, həmin tükürpədicə fərman 1501-ci ildə sentyabrın 17-də verilib. Tarixçi həmçinin iddia edir ki, Şah İsmayıl, sadəcə, anasını və özbək əsilli dayılarını öldürməyib, həm də sünni təriqətinə mənsub olan türk və kürdlərin də kütləvi şəkildə zəhərlənmələrinə, qətləmlərinə fərman verib.

Qeyd edək ki, vaxtaşırı Xətai əleyhinə Türkiyə mətbuatında xəbərlər dərc olunur. Düzdür, azərbaycanlı tarixçilər anımdaca tarixi faktlarla əks tərəfi susdururlar. Amma bu-

"Xətai ana qatilidir" iddiasına tarixçi

alimdən sərt cavab

Dilavər Əzimli: "Türk tarixçiləri hər iki dövlətin əlaqələrinə xələl gətirmək yolunu tutublar"

nunla belə, bu tipli məqalələrin ardı kəsilir. Xətaiyə Azərbaycan tərəfinə tam sahib çıxmadığına, ona qarşı olan ittihamlara göstərilən zəif reaksiyalara görə görkəmli Azərbaycan hökmdarının bu cür xoşagəlməz hallarla üzlaşdığı dilə gətirilir.

Tarixçi alim Dilavər Əzimli H.Salihoğlunu top atəsinə tutdu: "Əvvəla, o adam tarixçi deyil, adi bir yazardır. Məntiqi yalnız xəyallardan, xülyalardan ibarətdir. O, ağzına gələni danışır, şər-böhtanlarla dolu fikirlər səsləndirir. Əvvəla, 1501-ci ildə belə bir fərman verilməyib. O, gözünün içinə kimi yalan danışır. Xətaiyə heç zaman nə sünni, nə də şiə de-

mək olmaz, o sufidir. Yaradığı dövlət də sufi dövlətdir. 1534-cü ilə qədər Səfəvi dövləti tam sufi qaydaları idarə olunub. 1534-cü ildən sonra şəriət qaydaları orada yer tutmağa başlayıb. Bunun da səbəbləri var ki, bu da çox geniş mövzudur. Hesab edirəm ki, bu mərhələdə Azərbaycan və Türkiyənin dövlət maraqları ola bilməz. Sadəcə, hər iki dövlətin münasibətlərinə xələl gətirən, xaricə işləyən şəbəkələri aradan qaldırmaq lazımdır. Onların bu tipli yazıları, mövqeləri Azərbaycan-Türkiyə əlaqələrinə xələl gətirmək üçün məqsədli şəkildə edilir. Çünki hər iki dövlətin əlaqələrinə zərbə vurmaq üçün daha

çox keçmiş tarixə doğru getmək, ən çox da Xətai-Sultan Səlim dövrünü qabartmaq olar. Türkiyə-Azərbaycan bir millət, bir dövlət istiqamətinə doğru gedir. Bunun da qarşısını almaq lazımdır. Onun üçün də Hafif Salihoğlu kimi insanların ortaya atırlar. Bundan əlavə, Cənubi Azərbaycanda 35 milyon türk Təbriz-Bakı-Ankara qışqırır. Bu da Qərbə işləyən şəbəkələri qorxudur. Məsələnin kökündə o zaman bura göndərilən Avropa casusları adlanan səyyahların sərəmələmələri dayanır. Mən tarixi faktlarla deyil, mənə çatan söyləntilərdən danışacam. Belə fikirlər var ki, o zaman Xətainin atası Şeyx Heydər guya

ikinci bir həyat yoldaşı olub. Əvvəla, Şeyx Heydər 28 yaşında şəhid olub. Onun şəhid olduğu vaxt yalnız bir xanım haqqında söhbət gedir ki, o da Aləmşahbəyimdir. Söyləntilərə əsasən, guya Şeyx Heydər şəhidlik zirvəsinə qalxanda onun ikinci arvadı onun başını verirlər. Burada söhbət ögey anadan gedir. Mənbələrdə bunların heç birinə rast gəlməmişəm. Bunları Türkiyədə olan

xandan sonra da öz məsləhətləri ilə ona ciddi dəstək olur. Əgər Xətai sünniləri qırdırıbsa, o zaman Astara və digər yerlərdə nə üçün çoxsaylı sünni qalırdı? Niyə bu qəder yalan danışsınız. Təəssüflər olsun ki, bu tipli türk tarixçiləri hər iki dövlətin əlaqələrinə xələl gətirmək yolunu tutublar".

Tarixçi alim türkiyəli yazara suallar ünvanladı: "Sən Xətai Gündüzü tanıyırsan? Heç olmasa onun yanına get və Səfəvi dövləti haqqında bir-iki kəlmə öyrən. Onun dedikləri türkçülüyə təhqirdir. Ona görə dərsliklərə böyük ehtiyac var ki, bu cür yalanların qarşısı alınsın. Xətai bütün türk dünyasının sevimli sərkərdəsi,

əsl tarixçilər də ögey ana kimi təqdim edirlər. Aləmşahbəyim 1523-cü ildə dünyasını dəyişir, yeni Xətaidən bir il qabaq. Ərdəbildə Səfəvi dərğahına baxsalar, oradakı qəbirlərdən bunu görürlər. Dərğahın girəcəyində Aləmşahbəyimin məzarıdır. Orada Uzun Həsənin qızı olduğu qeyd olunur. Düşünürəm ki, bu yazını oradan kopyalayıb, Azərbaycan-Türkiyə münasibətlərinə xələl gətirənlərin gözüne soxmaq lazımdır. Aləmşahbəyim Xətai taxta çı-

şairidir. Söhbət sahib çıxmaqdan getmir, ona olan sevgi sahib çıxmanın əsas növüdür. Burada söhbət türk dövlətlərinin birliyinə qarşı olanların məkrli niyyətlərindən gedir. Amma istənilən halda dövlət səviyyəsində Xətai ilə bağlı bəzi verənlərə daha çox reaksiya verilməlidir. Bu il Xətainin anadan olmasının 530 illiyi tamam oldu, ən azından bunu yüksək səviyyədə qeyd etmək olardı".

□ **Cavanşir ABBASLI**

"Yəni bu qədər qudurmuşam ki, belə söz deyim?"

Qalmaqallı deputat "Yeni Müsavat"a danışdı; **Astan Şahverdiyev:** "Kişi mübarizəsini də kişi kimi aparar..."

Deputat Astan Şahverdiyev daha bir açıqlaması ilə cəmiyyətin qəzəbinə tuş gəlib. Bundan əvvəl o, Rusiyaya işləməyə gedənləri "otxod" adlandırmış, ardınca baş nazirin müavini, "Qaçqınkom" sədri Əli Həsənovun nəvəsi Nail Allahverdiyevin "Mercedes Gelandewagen" avtomobili ilə qəza törətməsini danaraq, onu müdafiə etmişdi.

Dünən isə onun "Qarabağ" futbol klubunun qələbəsi haqda dediyi fikirlər rezonans doğurub. Belə ki, deputat A24.az-in əməkdaşı ilə söhbətində "Qarabağ"la maraqlanmadığını deyib: "Moskvadan həmin oyunu izləyirdim. Orada klub haqqında çox gözəl ifadələr səsləndirilirdi. Çox sevindirici bir haldır ki, "Qarabağ" futbol klubu Çempionlar Liqasının qrup mərhələsinə düşüb. Bu bütöv Azərbaycanın qələbəsidir. Lakin bir futbol klubu kimi "Qarabağ" məni maraqlandırmır. O zaman çox sevinirik ki, torpaq kimi qayıtlar. Bu, artıq bayram olar".

Deputatın bu açıqlamasının mətbuatda "Qarabağ"ın qələbəsi məni maraqlandırmır" başlığı ilə dərc olunması isə müza-

kirələri daha da genişləndirib.

Məsələ ilə bağlı deputatın özü ilə əlaqə saxladıq. Astan Şahverdiyev mətbuatda fikirlərinin təhrif olunduğunu dedi:

- Mən o cür fikir səsləndirməmişəm. Bu haqda mənəndən açıqlama alan müxbirlə də danışdım. O bildirdi ki, yazını "Qarabağ"ın qələbəsi məni maraqlandırmır" başlığı ilə verməyib. Yalnız digər mətbuat orqanları açıqlamamı bu cür başlıqla dərc edib. Mən qeyd etmişdim ki, "Qarabağ"ın qələbəsi təkə idmanımızın deyil, həm də siyasi qələbəmizdir, beləliklə, ermənilərin burnu bir daha "ovuldu". Yəni bu cür demişəm. Bəs məni niyə belə "bəzəyirlər"? Nə məqsədləri var?! Müxbirlə söhbət

etdikdən sonra mənə bildirdi ki, bu haqda təkzib verəcək. Daha bilmirəm onu dərc edəcəklər, ya yox, bu onların öz vicdanlarına qalıb, artıq heç nə deyə bilmərəm. Məni məcbur edirlər ki, "Qarabağ"ın qələbəsi məni maraqlandırmır" başlığını qoyan mətbuat orqanları haqda Baş Prokurorluğa müraciət edim. Axı nə qədər insana böh-

tan atarlar?! Belə olmaz axı! - **Bundan əvvəl verdiyiniz açıqlamalar da qalmaqal yaratmışdı.**

- Təbii ki, bir insan kimi mənə bu məsələyə münasibətim mənəfirdir. Düşünürəm ki, onlar düz yolda deyillər. Bilirsinizmi, belə şeylərlə mənə təsir etmək mümkün deyil. Mənim həm əqli, həm də hər cür immunitetim

lərem ki, onun qələbəsinin mənası çox böyükdür, bəlkə də əgərləşməzdir.

- **Klubun bundan sonra da uğur qazanacağına inanırsınız?**

- Hamısını izləyirəm. Elə bu gün axşam püşkatma mərasimi olacaq. Allaha dua edirəm ki, bu münasib bir püşkatma olsun, klub bundan sonra da "pleyy-off"a çıxsın. Mən bunu arzulayıram. Nə qədər ki, "Qarabağ" müvəffəqiyyətli oyun göstərəcək, ermənilər bir o qədər yanıb-töküləcəkdir. Məsələn, aprel döyüşləri zamanı Fransada idim. Həmin vaxt ermənilərin bizim səfirliyi necə mühasirəyə alıb, daş-qalaq etdiklərinin şahidi olmuşam.

"Qarabağ" mənim gözumdür, ürəyimdir. İndi təsəvvür edin ki, elmlər doktoru, professor, Avropada tanınmış alim bu qədər qanmazdır desin ki, "Qarabağ məni maraqlandırmır"? Bu mümkün deyil. Mən heç ele söz deyə bilərəm? Mən yeni bu qədər qudurmuşam ki, belə söz deyim?! Görün insanlar nə günə qalıb ki, açıqlamamın içindəki sözü götürüb başqa cür yozurlar. Hər şeyin təhəri var da. Kişi mübarizəsini də kişi kimi aparar.

□ **Xalidə GƏRAY**

Meyxanaçı Bayram Kürdəxanlı, bəhəşlər demiş, "dəmyə meyxana" demək işində çoxlarını kölgədə qoymuşdu. Uzun, nataraz kölgəsi hərdən şair-yazıçı tayfasını da təqib edirdi. Deyirdi, bəs "şair-yazıçı mənəm, siz deyilsiz".

Azərbaycan yazıçı-şairləri çoxdan təhlükəli deyillər. Şair həyatının gərgin dramaturgiyasından, sadə dillə desək, şair taleyindən bizim ştatlı şairlər çoxdan-hələ 1937-ci ildən üzübəri əllərini üzüblər. Şair taleyini bizdə sonuncu dəfə Müşfuq yaşayıb, sonra Əliağa Vahid. Sonra bir nəfər də qələt edib bu talenin böyründən yel olub keçə bilməyib.

Şair taleyinə o vaxtdan bəri bizdə meyxanaçılar yiyələnib. Xalqla öz aralarındakı məsafəni xeyli qısaldıblar. İndi xalq, "şair" deyəndə gözü qarşısına yalnız meyxanaçıları gətirir. "Kulis" kimi ədəbi saytların təbliğ etdiyi imzaları əsla tanımır.

Sərbəst vəzndə, qafiyədə yazan şairləri indi nə dövlət maliyyələşdirir, nə də sadə xalq. Xalqın sevgi hədəfi, bəli, bu həqiqətdir-meyxanaçılardı.

İlk növbədə rəhmətlik Elçin Atakişiyev, Məşədi Baba Aydəmirov, Nizami Rəmzi, Kəbir Azəri və nəhayət iki gün əvvəl dünyasını dəyişmiş Bayram Kürdəxanlı kimi gözü xumarlı meyxanaçılar.

Rəhmətlik Mehdi Bayazid demişkən, "tale qırmancı" indi ancaq meyxanaçıların kürəklərini zolaqlayır.

"Zolaqlayır" da sözdü? Meyxanaçıları son zamanlar sanki qara bir qüvvə təqib etməkdədir. İlahsız, səbəbsiz ölümlər ipə-sapa yatmır. Tabutlar, mafələr meyxanaçıların qapısı kəndərində "sıraya düzülür".

Səbəb nədi? Ətrafımdakı sükutdan qorxub məcbur qalırım sualına özüm cavab verim: "Heç nə... Şair taleyi, vəssalam".

AYB, AYO üzvləri çoxdan bəri bu təhlükəli taleni öz həyatlarından birdəfəlik siliblər..

***

Meyxanaçıların ölümü Azərbaycanda həmişə pıçıpıç, söz-söhbət, qanadlı şayiələrlə müşayiət olunub. Siyahı uzundu. İlk onluq, Nizami Rəmzi ilə Kəbir Azərin, Elçin Atakişiyevin adları ilə açılır. Mətbuat adətən belə hallarda ictimaiyyətə xəsis məlumatlar ötürür. Mərhumların ünvanına qısa başsağlığı ilə kifayətlənir. Aşağıdakı növbəti məlumatlar kimi: "Nizami Rəmzi 1997-ci ilin yanvarın 19-da Bakı şəhəri 28 May prospektində - dostu, meyxana ustası Kəbir Azəri ilə birgə yol qəzasında həlak olub".

Elçin Atakişiyevin ölümü ilə bağlı bilgilər də yarımqıçdı. Qısadı. Çox da şübhəli, ziddiyyətli. Xüsusən, bax bu məlumatın sonu mənə çox şübhəli görünür: "11 fevral 1994-cü ildə yaxın dostu Məşədi Baba Aydəmirovla arasında baş vermiş mübahisə zamanı, Məşədi Baba tərəfindən bıçaqla yaralanmışdır, şəxsiyyəti müəyyənləşdirilə bilməyən şəxslər tərəfindən xəstəxanaya gətirildiyi üçün çox qan itirərək həyatını itirmişdir".

Kimdi həmin bu "şübhəli şəxslər"? Niyə bərələrində kimsə indiyədək bir doğru-dürüst söz söyləmir?

Oxşar şübhələr, məşhur meyxana ustası Məşədi Babanın ölümü ilə əlaqədar söylənsə də, nə xeyri? Qatillər göz önündə

Ölüm, yoxsa qətl?: meyxanaçıların müəmmalı sonu...

Həmid Herişçi Bayram Kürdəxanlının evində gördüklərindən yazır

suya dönüb havaya buxarlanıblar. Ortada bir əfsanə gəzir bəş guya Məşədi Baba intihar edib. Dövrü mətbuatımız belə vaxtlar adətən ağzına su alaraq susmağa üstünlük verir. Meyxana ustalarının müəmmalı ölüm səhnələrinə lazımı diqqət yetirmirlər. Bax bu cür öləri məlumatlarla kifayətlənirlər: "39 yaşlı Məşədi Baba Aydəmirov yaşadığı evin qarşısında üstünə benzin tökərək özünü yandırdı. O, qonşuların köməklili ilə xəstəxanaya yerləşdirilib. Lakin həkimlərin səyinə baxmayaraq, onu xilas etmək mümkün olmayıb".

Meyxanaçıların müəmmalı ölüm səhnələri indi də davam edir. Ölkə mətbuatının manşetlərinə çıxarılmış bu qısa, acı xəbərə demək olar heç kim laqeyd qalmayıb: "Meyxana aləmində Bayram Kürdəxanlı kimi tanınan meyxana ustası Bayramqulu Quliyev yaşadığı Kürdəxanı qəsəbəsində avtomobil vuraraq öldürüb. Musavat.com xəbər

verir ki, ağır kəllə-beyin travması, müxtəlif dərəcəli bədən xəsarətləri alan B.Kürdəxanlı 3 sayılı Şəhər Kliniki Xəstəxanasına çatdırılsa da, həkimlər onun həyatını xilas edə bilməyiblər".

Gördüyümüz kimi, əli dəryazlı Əzrail meyxanaçılarımızı daban-daban təqib edir. Siyahı uzanıb böyüyür. Mövzu xalq kütlələrini silkələyib həyəcanlandırır. Bəlli olur ki...

Bəlli olur ki, Bayram Kürdəxanlının qatili bir tanınmış meyxanaçının qohumudur... Gecə saat 2-3 radələrində toydan eve dönen Bayramı məhz o, kor təsadüf nəticəsində vurub öz təkəlləri altına salıb.

***

Bayramla şəxsən görüşmək qismətimdə deyilmiş. Acı xəbəri eşidincə daxili həyəcanım imkan vermədi evdə sakit oturub öz adı həyatımı yaşayım. Redaksiya əməkdaşlarımıza qoşularaq durub gəldim Bayramın doğma Kürdəxanı kəndinə. Rəhmətliyin

ekiztayı qardaşı Xəlfəlini elə qapıdaca bağrıma sıxdım.

Bəli, Bayramın özüylə görüşə gecikmişdim. Rəhmətlik 55 yaşında olsa da, subaydı. Bu səbəbdən mafəsinə qırmızı örtük salmışdılar.

Kimsə özündə bir güc tapmırdı ki, içəri keçib Bayramın yaşadığı otağın qapısını açsın. Yaxınları israrla xahiş etdilər bunu mən edim.

Neynək. Başımın bircə hərəketi ilə razılığımı bildirdim. Keçdim içəri.

***

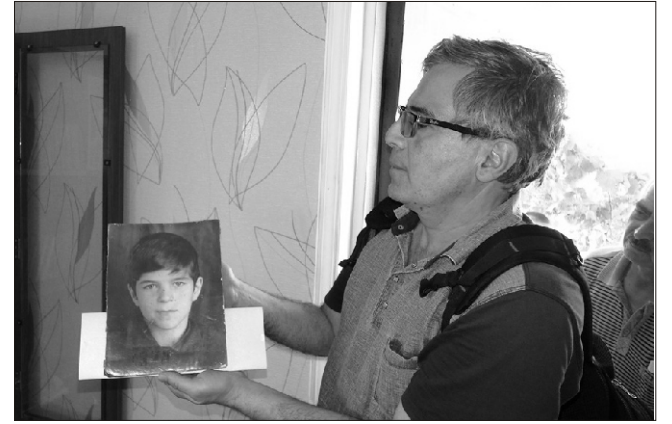
Sadə otaqda əşya-filan azdı. Cəmi ikiçə stul, alçaq masa. Küncdəki kitab taxçasına boylarınca ordan mənə Bayramın 8 yaşındakı uşaqlıq fotosu "salamladı".

Bu Bayramı bəlkə indiyədək kimsə tanımayıb. Biz Bayramın başqa şəkillərinə öyrəşmişik, bu cür şəkillərinə yox. Öyrənmişik səsi xırıltılı olsun, üz-gözündən yorğunluq yağıb tökülsün... Masa üstə arağ şüşələri görünün... Külqabılar saralmış siqaret kötlükləri ilə dolub-daşsın.

Ancaq bax bu cür saf, gözəl şəklinə öyrəşməmişik. Şəklə baxıb gözlərimə inanmıram bir an. İnanmıram nə vaxtsa Bayram bax bu cür aydın, parıltılı zahiri görkəmə malik olub. Bəli, o, məclis adamı idi. Əksər şairlərini, qəzəl-meyxanalarını dəftər-kağız üzərinə deyil... yox... məhz salfet kağızların üstünə həkk edib.

Rəhmətliyin kitab rəfində belə salfet kağızları birdimi, ikidimi heç? Yüzlərdədir... Ancaq səbrim çatmır bu kağızları deşifrə etməyə. Bayramın qazsız alışqanı çox mənəli görünür gözüme. Qorxudan ona əl atmıram.

Kitabları arasındakı bir "M.Ə. Əskərov. Natiqlik sənətinin əsasları. Bakı 1975" kitabına baxıram, bir Füzulinin məşhur beş cildliyinə. Görürəm əksər şairlərimizin kitabları burdadır. Ancaq... ancaq müəllifin imzası yoxdu heç biri üzərində. Bayram özü alıb bu kitabları. Sürüşkən

şair tayfası ilə yaxın münasibətlərdən həmişə çəkilib.

Zivədə qalib quruyan köynəklərin biri Bayrama məxsusdu. Onu kimsə cürət etmir zivədən yığıdırmağa.

Qadınlar ağlayır. Kişilər susur.

Qəndqabısında cəmi iki-üç dişdək qənd ağarr.

Qısqası, meyxanaçıların mü-

əmmalı ölümləri ara vermirdi Azərbaycanda.

Kimdi müqəssir? Qoy buna məhkəmə, bir də daxili insafımız cavab versin.

Bu həqiqəti sırğa edin qulağınızdan asın-şair, nəinki öz həyatı, həm də öz ölümü ilə ümumi boz kütlədən xeyli fərqlənəli-dir.

□ Həmid HERİŞÇİ

Ermənistan prezidenti Serj Sərkisyanın Soçidə Rusiya prezidenti Vladimir Putinlə görüşü barədə, gözlənilmədiyi kimi, ətraflı informasiya yayılmadı. Sərkisyan özü görüş barədə detallı açıqlamadan qaçaraq yalnız Rusiya ilə Ermənistan arasındakı iqtisadi əməkdaşlığın vəziyyətindən bəhs etdi.

Əslində S.Sərkisyanın dedikləri belə qənaətə gəlməyə əsas yaradır ki, sözügedən məsələlərə görə Soçiyə getməyə ehtiyac yox idi, bu kimi məsələlər telefonla da danışıla bilərdi. Bir məqamı da qeyd edək, Sərkisyan Soçiyə, Putinin hüzuruna uçan saatlarda Türkmənistan prezidenti İrəvana enmişdi. Özü də Türkmənistan prezidenti mehriban Sərkisyanın dəvəti əsasında İrəvana səfər etmişdi. Təsəvvür edin, ölkənin rəhbəri həmkarını qonaq çağırır, özü isə aradan çıxır. Düzdür, S.Sərkisyan Putinin hüzurundan geri döndəndən sonra türkmən həmkarını qəbul etdi. Ancaq türkmən prezidentin planlaşdırılan səfəri ilə eyni gündə Soçiyə görüşünün reallaşdırılması şübhəsiz ki, Sərkisyanın iradəsindən kənar bir məsələ idi.

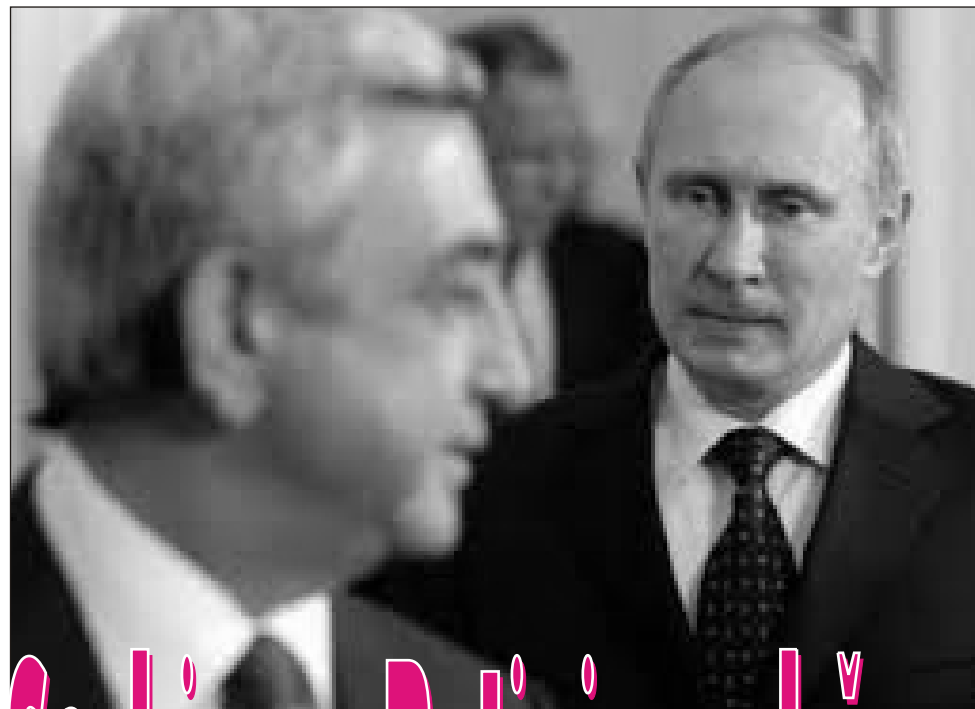
S.Sərkisyanın Putinlə görüşünü zəruri edən amillər barədə müxtəlif təxminlər səslənir. Erməni mediası prezidentlərin görüşündə Qarabağ məsələsinin tənzimlənməsi yollarının da müzakirə olunacağını iddia etmişdi. Bəzi təxminlər var idi ki, S.Sərkisyan son zamanlar ölkəsinin NATO və Avropa Birliyinə inteqrasiyası fonunda V.Putinin qəzəbinə gəldiyi üçün cəzalandırılmağa bilər. Bununla yanaşı, erməni prezidentin əfv diləməyə gətirdiyi barədə iddialar da var idi.

Politoloq Elçin Mirzəbəyli "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, Rusiya və Ermənistan prezidentlərinin Soçidə keçirilən görüşü sıradan bir hadisədir: "Bu görüşün Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllinə təsir göstərəcəyini düşünmək sadələşmələrdir. Çox güman ki, status-kvonun möhkəmləndirilməsinə xidmət edən bir görüşdür. Sərkisyan Putinlə görüşdə yalnız dərs və təlimat ala bilər. Bu dərsin və təlimatın nədən ibarət olduğu isə yaxın günlərdə nəzərə çarpacaq. Putinlə Sərkisyanın görüşü ilə bağlı ən maraqlı məqam Rusiya prezidentinin eyni gündə həm də İsrailin baş naziri Benyamin Netanyahu ilə görüşüdür. Erməni Sərkisyanla Netanyahu eyni gündə Putinlə görüşməsi "taleyin ironiyası" kimi qiymətləndirilir. Onların qənaətinə görə, Azərbaycanı silah-sursat və hərbi texnika ilə təmin edən iki önəmli ölkənin liderlərinin Sərkisyanın Soçidə olduğu vaxtda bir araya gəlməsi olduqca maraqlıdır. Təbii ki, Sərkisyanın və Netanyahu eyni gündə Soçidə olması və Putinlə görüşmələri tam təsadüf də ola bilər. Amma olmaması da mümkündür. Əgər təsadüf olsa belə, maraqlı təsadüfdür və diqqət mərkəzində saxlanılmasına dəyər".

Ekspert necə hesab edir, Sərkisyan Putinin əfv diləyib hakimiyyətini uzatmaq razılığına ala bildimi? E.Mirzəbəyli: "Şübhəsiz ki, hakimiyyət məsələsi də var. Sərkisyanın hakimiyyətini davam etdirmək niyyəti göz qabağındadır. Artıq Ermənistan cəmiyyətində də bununla bağlı etirazlar səslənməkdədir. Qeyd olunur ki, əgər Sərkisyanın hakimiyyəti davam edərsə, Ermənistan adlı dövlət olmayacaq".

Putinin reaksiyasına gəldikdə, politoloq dedi ki, bu barədə fikir söyləmək çox çətindir: "Çox güman ki, Sərkisyan bu və ya digər şəkildə Ermənistanı idarə etməkdə davam edəcək. Əgər dəyişiklik olsa belə, bu, Rusiyanın xeyir-duası ilə baş verəcək".

"Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Elxan Şahinoğlu isə fərqli düşüncəni: "Sərkisyan Rusiyaya xəyanət etməyib ki, Putin onu bağışlasın. Sərkisyan tamamilən Rusiyadan asılıdır". "Atlas" rəhbəri bildirdi ki, Sərkisyan Putinin növbəti tapşırıqlarını alıb: "Qaradəniz sahilindəki Soçiyə şəhəri Rusiya prezidenti Vladimir Putin üçün Kremldən sonra ikinci iqamətgahına çevrilib. Putin yay aylarını Soçidəki iqamətgahında keçirir. Görünür, bu yolla həm dincəlir, həm də işlərinə ara vermir. Putin Soçidə müxtəlif ölkələrin prezidentlərini və baş nazirlərini də qəbul edərək onlarla fikir mübadiləsi aparır. Putin avqustun 23-də Soçidə iki qonağını qəbul etdi. Onlardan biri Ermənistanın prezidenti Serj Sərkisyan, digəri isə İsrailin baş naziri Benyamin Netanyahu oldu. Hər ikisi Putin üçün

Sərkisyan Putinin çizdiyi

gərçivədən kənara çıxsa, devriləcək

Erməni prezidenti Soçiyə apararıq səbəblər - o, Putinin "xeyir-dua"sını ala bildimi? **Politoloq:** "Sərkisyan Ermənistanı idarə etməkdə davam edəcək, dəyişiklik olsa belə, bu, Rusiyanın xeyir-duası ilə baş verəcək..."

vacib həmsöhbət idi. Soçidə Netanyahu ilə Yaxın Şərqdəki son durum, İsrail hökumətinin Suriyada baş verənlərə münasibəti müzakirə edildisə, Sərkisyanla iqtisadi və hərbi əlaqələr, o cümlədən Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli mövzusu müzakirə edildi. Putinin Sərkisyanla görüşməsinə qeyri-adi heç nə yoxdur. Rusiya və Ermənistan strateji müttəfiqlər və deməli, bu iki ölkənin liderləri tez-tez görüşməlidirlər. Sadəcə, bu görüşlərdə Rusiya "böyük qardaş", Ermənistan isə "kiçik qardaş" rolunda çıxış edir. Sərkisyan Putinin nəsihətlərini dinləmək və onları yerinə yetirmək məcburiyyətindədir. Əks halda, böyük qardaş kiçik qardaşı cəzalandıracaq, necə ki, 1999-cu ildə Ermənistan parlamenti silahsızlandırılmağa məruz qaldı, parlamentin sədri və baş nazir qətlə yetirildilər".

E.Şahinoğlunun sözlərinə görə, həmin hadisələrin bir daha təkrarlana biləcəyini anlayaraq Sərkisyan Putinin qıcıqlandıracaq addım atmaz: "Ermənistanın müasir tarixində prezidentlərdən Levon Ter-Petrosyan bir dəfə Qarabağla bağlı müstəqil qərar vermək istəyirdi, bir neçə gün keçməmiş saray çevrilişi ilə onu devirdilər. Devirənlər birbaşa Rusiyanın adamları idi, içərisində hazırkı prezident, o zamankı daxili işlər naziri Serj Sərkisyan da var idi. Kremlin Levon Ter-Petrosyanı o zaman öz adamları vasitəsilə ona görə devirdi ki, Ermənistan prezidenti Rusiyanın rəyini nəzərə almadan Qarabağla bağlı

müstəqil qərar verməyə yaxın idi. Eyni ilə Sərkisyan da Qarabağla bağlı və ya NATO, Avropa Birliyi ilə əlaqələr mövzusunda Moskvanın rəyini nəzərə almadan müstəqil qərar verə bilməz".

Son zamanlar belə fikirlər yayılır ki, guya Putin erməni həmkarına təsir edib Dağlıq Qarabağ ətrafındakı rayonların boşaldılmasını sürətləndirəcək. Ancaq E.Şahinoğlunun fikrincə, bu tip fikirlər illərdir səslənir və nə Putin Sərkisyanla görüşür, nə də münaqişənin həllində vəziyyət dəyişir: "Tam əksinə, Rusiya Xarici İşlər Nazirliyi son açıqlamaları ilə Azərbaycanı hədəf alıb. Rusiya XİN Kremldən gələn təlimatın əksinə heç zaman Azərbaycan əleyhinə siyasət apara bilməzdi. Xarici işlər naziri Sergey Lavrov ne qədər Ermənistanla yaxın münasibət qurmaq istəyirdi, Kremlin çizdiyi çərçivədən kənara çıxa bilməz. Buna görə də Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlliylə bağlı Rusiyadan olan gözləntilər şişirdilib. Bunun əvəzinə bəzən Azərbaycan ictimaiyyətinə yanlış mesajlar ötürülür, Kreml İrəvanı 5 rayonu boşaltmağa məcbur edəcək", "Kreml İrəvanı Qərb və NATO ilə əməkdaşlığa görə cəzalandıracaq" və s. Hər dəfə bu cür açıqlamalar səsləndirilir, ardı isə gəlir. Putin bir müddət əvvəl də Azərbaycanlı həmkarını İliham Əliyevi də Soçidə qəbul etmişdi. Həmin görüşdən əvvəl də müəyyən optimist fikirlər irəli sürülürdü. Masa üzərində Qarabağla bağlı dəyişən bir şey

proses birdəfəlik pozula bilər. Təbii ki, Azərbaycan tərəfinin səbirli davranması səbəbsiz deyil. Hər halda, rəhbərliyin vəziyyətlə bağlı daha çox informasiyası var, ona görə də səbir nümayiş etdirilir".

T.Eyvazov şübhə etmir ki, Ermənistan baş nazirinin Qarabağ səfəri yalnız daxili auditoriyaya hesablanmış təxribatdır: "Düşməni tərəfindən hər an digər təxribatları gözləyirik, onların qarşısını almaqla məşğuluq, çox təəssüf ki, onları qabaqlayıb ilkin zərbələri vurmuruq. Söhbət hərbi zərbələrdən getmir. Yeterincə qeyri-döyüş vasitələri var, onlardan istifadə etməliyəm. İstənilən halda Azərbaycan buna sükutla reaksiya verməməlidir. Diplomatiya və siyasi imkanlardan istifadə edib düşməni yerində tutmaq olar".

S.Sərkisyanın Soçidən yüksək əhval-ruhiyyə ilə ayrıldığını söyləmək də mümkündür. Belə çıxır ki, həmkarı ona "get işlə, ciğizindən çıxma" deyib. Bu, həm də o deməkdir ki, Rusiya Ermənistanın Qarabağ siyasətində ənənəvi xətti davam etdirmək şansını tənqib. Bu isə o deməkdir ki, S.Sərkisyan ən azı gələn ilin aprelinə qədər öz mövqeyini dəyişməyəcək. Ona qədər ki, baş nazir kursunu zəbt edəcək. Deməli, BMT Baş Assambleyası çərçivəsində planlaşdırılan XİN başçıların görüşü də, sadəcə status-kvonun saxlanmasına, xidmət edir və Kremlin bu görüşə marağı da buradan qaynaqlanır...

Hərbi ekspert Tərian Eyvazov da əməkdaşımıza söylədi ki, mövcud status-kvo Ermənistanla sərbəstdir: "İşğalçı ölkə

torpaqları alıb, oturub gözləyir. Aprel döyüşlərinə qədər razılaşdırılmış variantda görə, Ermənistan Azərbaycan ərazilərinin müəyyən hissəsindən mütləq geri çəkilməli, güzəştə getməli idi. İndiki məqamda isə Ermənistan iqtidarı hakimiyyətdə qalmağın yeganə variantı kimi status-kvonun saxlanması görünür. Çünki keçən ilki uğursuzluq onları olduqca ağır duruma salıb. İndiki məqamda güzəştə getmək Ermənistan iqtidarının sonu, iflası ola bilər. Odur ki, Ermənistan iqtidarını bütün bunlardan çəkinərək ancaq imitasiya yolunu tutub".

Hərbi ekspert vaxtaşırı Azərbaycan-Ermənistan cəbhə xətti boyunca gərginliyin yaranmasını da məqsədli sayır: "Düşməni Naxçıvan, Tovuz, Qazax istiqamətində münaqişəni alovlandırmaq isəyir ki, Rusiyani cəlb eləsin. Bu gərginliyi yaratmaqla demək istəyirlər ki, "baxın, görürsünüz Azərbaycanla danışıqlar aparmaq heç cür mümkün deyil, mən bədbəxt erməniyəni yenidən ezmək istəyir". O halda köhnə razılaşdırılmış prinsiplər, Minsk Qrupunun köməyi ilə aparılan

“Lotu Quli”ni onlar aradan götürmək istəyir- yeni kriminal ittifaq

Nadir Səlifova qarşı 4 azərbaycanlı “qanuni oğru”nun birləşdiyi iddia olunur; yeni savaşı başlayır?

Azərbaycan kriminaları arasında yeni savaş başlayır.

Bu iddia ilə Rusiyanın “Ros-balt” agentliyi çıxış edib. Agentlik Azərbaycandan olan bir sıra “qanuni oğru”ların Nadir Səlifova (“Lotu Quli”) meydan oxuduğunu yazıb. Belə ki, artıq “Quli”yə yaxın bir neçə adamın döyüldüyü xəbəri yayılıb (axar.az).

Beytulla Hüseynov

rın Moskva, Bakı və digər yerlərdə olması gözlənilir.

“Quli”yə qarşı ittifaqın 4 “qanuni oğru”nun yaratdığı bildirilib. Bunların Rafiq Eyvazov (“Rafiq Masallinski”), Cavid Məmmədov (“Dato Ağcabəndinski”), Emin Əhmədov (“Emin Hacıqabulski”) və Ceyhun Əsgərov (“Ceyhun Gəncinski”) olduğu vurğulanıb. Məhz bu “qanuni oğru”lara kənar qruplardan böyük dəstək verilib. “Quli”yə qarşı formalaşan ittifaqı əvvəllər “Rövşən Lənkeranski”nin klanına daxil olan Suxumiski qardaşlarının dəstəklədiyini bildirilir.

Yada saraq ki, məşhur “qanuni oğru” “Masallı Mamed”in qohumu olduğu deyilən Rafiq 2012-ci ildə “tac” alıb. O, 2013-cü ildə Bakıda silahla tutulmuşdu. O zaman Rusiyanın primecrime.ru saytı bu həbslə bağlı sensasion bir xəbər yaymışdı. Xəbərdə bildirirdi ki, R.Eyvazovun “taclandırılması” müəyyən şərt daxilində həyata keçirilib. Bu şərt isə ondan ibarət imiş ki, R.Eyvazov “qanuni oğru” adı aldıqdan sonra həbsxanaya girməli, burada isə “Lotu Quli”yə rəqib olmalı imiş. İddia edilirdi ki, R.Eyvazov həbsxanaya qəsdən göndərilir ki, “zon”da “qanuni oğru”nun “Quli” deyil, onun olduğu sübuta yetirilsin.

“Emin Hacıqabulski”nin 2013-cü ildə aldığı “oğru” titulu “Quli”ni tanımayıb. “Ceyhun Gəncinski”yə gəlince isə 2014-cü ildə “Quli”nin özü şəxsən onu “qanuni oğru” elan edib. Bir müddət sonra isə təriflər arasında münasibətlər gərginləşib.

“Lənkeranski”nin qətindən sonra “Quli”nin azərbaycanlı kriminalın liderinə çevrilə biləcəyi gözlənilən idi və buna qarşı çıxanlar da olacaqdı. Rusiya mətbuatı bir neçə ay əvvəl yazmışdı ki, azərbaycanlılardan ibarət kriminal dəstələrin “Lotu Quli”nin

2013-cü ilin martında həbs edilən R.Eyvazov haqda bundan sonra heç bir məlumat olmadı. 2017-ci ildə tərəflərin münasibəti müharibə səviyyəsinə çatdı. Nəticədə “Quli”nin adamları Türkiyədə Rafiqi ələ keçirərək onun qulağını kəsiblər.

“Dato Ağcabəndinski” ilə “Quli”nin düşmənçiliyi birincinin digərinin maddi maraqlarına müdaxilə etməsindən sonra başlayıb. “Quli”nin adamları onun kamerasına daxil olaraq, bütün ətrafını vəhşicəsinə döyüblər. Bundan sonra o, Yunanıstana gedib və burada məşhur “qanuni oğru” David Sebiskveradze (“Dato Kutaiski”) ilə yaxınlaşdı.

Bu yaxınlarda isə “Lotu Quli” kriminal aləmdə “Kor Əhməd” kimi çəçen əsilli Hüseyn Əhmədovun “oğru aləmi”nin genişləndirilməsi və yeni “qanuni oğru” adı alması ilə bağlı keçirdiyi toplantının qarşısını almışdı. O, “Slepyo Əhməd”in “Sabirabadlı Hikmət”in bacısı oğlu Məmmədqulu Muxtarov da daxil olmaqla, bir neçə nəfərə “qanuni oğru” adı verilməsini əngəlləmişdi.

Ətrafında toplaşması prosesi gərdir. “Lotu Quli” yeni kriminal qruplaşmanın lideridir və hazırda o, ən güclü yaraqlılar “ordusuna” malik olan “qanuni oğru” kimi təqdim edilirdi. Həmin məlumatlarda “Rəşad Gəncinski” kimi tanınan digər kriminal avtoritet Rəşad İsmayılovun da “Quli”nin klanına qoşulduğu bildirildi. Məlumatlarda deyildi ki, yeni klan bir-birinin ardınca Moskva və Moskva ətrafında gəlirli ticarət obyektlərini, ticarət mərkəzlərini, bazarları öz nəzarətlərinə alıb. “Lotu Quli”nin klanı digər kriminal qruplaşmaları Moskva başda olmaqla, böyük şəhərlərdən sıxışdırıb çıxarmadadır. Bu proses yeni qanqster müharibəsinin başlamasına səbəb ola bilər” deyər, Rusiya xüsusi xidmət orqanlarındakı mənbə bildirmişdi.

□ ORXAN

Macarıstan səfirliyində viza problemi-subasma, yoxsa...

“Fors-major” adlandırılan vəziyyətin səbəbi səfirlik binasını su basmasıdır, amma...

Macarıstanın Azərbaycandakı səfirliyi viza verilməsini dayandırılıb. Səfirliyin mətbuatda yaydığı açıqlamaya səfirlikdə yaranmış “fors-major” vəziyyətlə əlaqədar olaraq Macarıstanın Azərbaycandakı səfirliyinin Konsulluq şöbəsi müvəqqəti olaraq viza qəbulunu həyata keçirə bilmir. Açıqlamada bildirilir ki, uzunmüddətli Şengen vizaları (D) üçün ərizəçilər yalnız Macarıstanın Tiflisdəki (Gürcüstan) səfirliyinə müraciət edə bilərlər:

“Hazırda səfirlik yaranmış “fors-major” vəziyyətdən öncə olunan müraciətlərin baxılması ilə məşğuldur. Konsulluqla bağlı yaranmış vəziyyətə dair məlumatlar müntəzəm olaraq səfirliyin saytında yenilənir. Ərizəçilər konsulluq şöbəsinin fəaliyyətinin bərpasından sonra yenidən viza üçün müraciət edə bilərlər”.

Macarıstan səfirliyinin konsulluq şöbəsinin adını açıqlamaq istəməyən əməkdaşı seyyah.az saytına bildirib ki, “fors-major” adlandırılan vəziyyətin səbəbi səfirlik binasını su basması və viza verilməsində

istifadə olunan sistemin zədələnməsidir. Nəticədə səfirlik vizaların verilməsini nəinki dayandırılıb, hətta bunun nə vaxt bərpa olunacağı da bəlli deyil.

“Dəqiq bilmirik, bu proses 1 həftə, 10 gün, hətta bir ay da davam edə bilər”.

Qeyd edək ki, Macarıstan Azərbaycan vətəndaşlarının ən çox səyahət etdiyi Avropa ölkələrindən biri, bəlkə də birincisidir. Üstəlik, son illərdə hər iki ölkə arasında sıx əlaqələr, o cümlədən Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi və Macarıstan İnsan Resursları Nazirliyi arasında əməkdaşlıq proqramı ya-

radılıb. Proqrama əsasən hər il 200-ə yaxın azərbaycanlı tələbə Macarıstan ali məktəblərində təhsil ala bilər. Eləcə də bu il də 200 nəfər tələbə Macarıstana təhsil almaq hüququ qazanıb. Onlardan 107-si magistratura, 83-ü bakalavr, 10-u isə doktorantura üzrə təhsil ala-

caq. Lakin Macarıstanın ölkəmizdəki səfirliyinin viza verməsi məsələsini dayandırması həmin tələbələrə, o cümlədən bu ölkəyə səyahət etmək istəyənlərə böyük çətinliklə üz-üzə qoyub. Beləliklə, bu ölkəyə getmək istəyən vətəndaşlarımız ya

Eldar Mahmudovun qohumu məhkəmədən bəraət istəyir

B. Hüseynovun barəsində bəraət hökmünün çıxarılmasını istəyir.

Xatırladaq ki, daha əvvəl Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi (RYTN) Aparatının sabiq rəhbəri Vidadi Zeynalov və “Aztelekom” MMC-nin sabiq baş direktoru Məhəmməd Məmmədov, “3 nömrəli Rabitə Təmir Tikinti”, “Rabitə Mülki Tikinti” MMC-lərinin direktoru Emin Məmmədov, “Aztelekom” MMC-nin sabiq baş mühasibi Oktay Rüstəmov, “Bakı Telefon Rabitəsi” İstehsalat Birliyinin keçmiş baş mühasibi Anar Mustafayev və “Optik Qurğular” İdarəsinin rəisi Namazəli Məmmədov da apelyasiya şikayəti verib.

Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hökmü ilə V.Zeynalova B.Hüseynov 13 il, N.Məmmədov 11 il, E.Məmmədov 10 il, A.Mustafayev 5 il, Q.Bəybalayev 3 il müddətinə müddətine azadlıqdan məhrum edilib. M.Məmmədov, O.Rüstəmov, S.Hümbətov, C.Cəfərov və B.Vəliyevinin barəsində şərti cəza verilib. Həmin şəxslər məhkəmə zalından azadlığa buraxılıb. Məhkəmə təqsirləndirilən şəxslərin əmlaklarının müsadirə olunması barədə qərar çıxarıb. Həmin əmlakların gəliri nazirliyə dəymiş ziyannın ödənilməsinə yönəldiləcək. M.Məmmədovun üzərində əmlak müəyyən olunmadığı üçün müsadirə edilməyib. RYTN-nin mülki iddiası isə qismən təmin edilib.

“Bakı Telefon Rabitəsi” İstehsalat Birliyinin sabiq baş direktoru Beytulla Hüseynov Cinayət Məcəlləsinin 179.3.2-ci (külli miqdarda mənimləmə) maddəsi ilə ittiham olunur. Bu epizod üzrə B.Hüseynovun dövlət büdcəsindən təxminən 12 milyon manat mənimləməyi aşkarlanıb. Belə ki, B.Hüseynov rabitə tikiliilərinin inşa edilməsi üçün büdcədən ayrılan pulları faktiki olaraq özünün rəhbəri olduğu, formal olaraq isə Emin Məmmədov və Bayram Vəliyevin idarə etdiyi şirkətlər vasitəsilə “yuyub”. Yeni, binaların inşası, telefon və internet xətlərinin çəkilməsi üçün elan edilən tenderdə qanunsuz müdaxilə ilə bu şirkətlər qalib elan olunub. B.Hüseynov bunun müqabilində isə ayrılan pulun 35-40 faizini özünə götürüb. Uzun müddət bu formada işləyib və ümumi olaraq dövlətin 12 milyon manatını bu yolla mənimləyib.

Onun sabiq MTN şefi Eldar Mahmudovla qohum olduğu deyilir.

Macarıstanın Tiflisdə yerləşən səfirliyinə, ya da Azərbaycanda yerləşən Şengen sazişinə üzv olan digər ölkələrin səfirliklərinə müraciət etmək məcburiyyətindədir.

Maraqlıdır, niyə Macarıstan bu vizanı verməkdən imtina edir? Bu ölkənin Azərbaycandakı səfirliyində nə baş verir? Politoloq Elxan Şahinoğlu

sualımızı bu cür şərh etdi: “Hesab edirəm ki, məsələ səfirliklə bağlı deyil. Yəni Macarıstanın hansısa ölkədəki səfirliyinin özəl olaraq belə bir qərar qəbul etdiyini demək yanlış olardı. Bu, ölkənin hakimiyyətinin qərarı ilə bağlı olur. Çünki son zamanlar Macarıstan hakimiyyəti açıqlama verərək bildirdirdi ki, miqrantları ölkəsinə buraxmayacaq. Hətta bir qədər də irqi ayrı-seçkiliyə yol verərək müsəlman miqrantları ölkəyə buraxmayacağına, digər Avropa ölkələrindən fərqli olaraq bu məsələdə daha sərt qərar verərək onun tərkib hissəsidir. Doğrudur, Azərbaycan vətəndaşları heç vaxt Avropa ölkələrində problemlər yaratmayıb. Gedən miqrantlar da rahat şəkildə statuslarını ala bilərlər.

Azərbaycan vətəndaşları iki istiqamət üzrə Macarıstana gedirlər. Bunlardan biri təhsilə

bağlıdır. Xeyli sayda azərbaycanlı tələbə təhsil almaq üçün bu ölkəyə gedir. Çünki Avropa ölkələrindən yeganə olaraq Macarıstanla Azərbaycanın Təhsil Nazirliyi arasında müqavilə var. Buna əsasən hər il ən azı 200 nəfər tələbə rahat şəkildə bu ölkədə təhsil ala bilərdi. İndi yəqin ki, həmin tələbələrə də viza problemi olacaq.

İkinci istiqamət isə turizm idi. Azərbaycanlılar Avropa ölkələrindən daha çox Macarıstanla səfər edir, bu ölkə üzərindən Çexiya, Avstriya və digər Avropa ölkələrinə gedirdilər. Lakin indi bu məsələ də çətinləşəcək.

Macarıstanın Azərbaycan vətəndaşları arasında nüfuzlu olmasına səbəb ucuzluq idi. Məsələn, Macarıstana təyyarə biletini ucuzdur, onların bir şirkəti Azərbaycanda fəaliyyət göstərir. Deməli, burada da problemlər yaranacaq.

Lakin hər zaman “sağdan-soldan” eşidirdim ki, Macarıstan səfirliyindən viza almaq çətindir, çoxlu sayda sənəd tələb olunur. İndi də gördüyünüz kimi, viza məsələsi dayandırılıb. Hesab edirəm ki, bu, Azərbaycan-Macarıstan münasibətləri baxımından çox yanlış qərardır və insani münasibətlərə də, gediş-gəlişə də mənfi təsir göstərəcək”.

□ Xalidə GƏRAY

Beynəlxalq Bankın sabiq sədri Cahangir Hacıyev barəsindəki məhkəmə hökmündən sonra susur. Onun bu susqunluğu fonunda Beynəlxalq Bankın kreditləri hesabına qurulan zavod fabriklər satılır. Hazırda Beynəlxalq Bankda durum necədir? Cahangir Hacıyevin bankın problemlə kreditləri ilə bağlı söylədiyi fikirlər nə dərəcədə doğrudur? Bu və digər suallarla uzun illər bank sistemində çalışmış hüquqşünas Əkrəm Həsənova müraciət etdik.

- Cahangir Hacıyevdən sonra Beynəlxalq Banka rəhbər gətirilən Elman Məmmədov həmin vəzifəyə 4 il müddətinə təyin olunmuşdu, amma heç 2 il işləyə bilmədi. Gələn məlumatlar bundan ibarət idi ki, yenə də sağa-sola kreditlər verilir, həmin kreditlərin geri qaytarılması məsələsi qaranlıq olaraq qalırdı. Hazırda 8 aydır ki, həmin vəzifədə Xəlid Əhədovdur. Bu şəxsin dürüstlüyünə, təmizliyinə şübhə yoxdur. Amma Xəlid Əhədov və onun komandası Beynəlxalq Bank kimi nəhəng bir banka rəhbərlik etməyiblər. "Bank of Baku"dan ora gəliblər və həmin bank da xırda kreditlər verməklə məşğul olur. Hazırda Beynəlxalq Bankda peşəkarlıq problemi yaşanır, işin öhdəsindən gələ bilmirlər.

- Cahangir Hacıyev banka rəhbərliyi dövründə 2 milyard civarında kredit verildiyini deyir. Bildirir ki, hazırda bankın problemlə kredit portfeli 12 milyard çatıb. Belədirsə, bunun səbəbi nə olub?

- Cahangir Hacıyev dile gətirdiyi rəqəmlərin nə dərəcədə doğru olmasını söyləyə bilmərəm. Bəli, onun banka rəhbərliyi dövründən sonra da problemli kreditlər verilib. Bu faktıdır. Ancaq bu qədər - 10 milyard manatlıq fərqi yaranmasına da inanmıram. Bank iri kreditlərə zəmanət verməklə onların öhdəliklərini üzərinə götürdü. Yeni Cahangir Hacıyevin dövründə Beynəlxalq Bank sağa-sola zəmanət verməklə məşğul idi. Məsələn, 2011-ci ildə "AzMeCo" metal zavodu "Bank VTB"dən 20 milyon dollar kredit götürmək istəyirdi. Beynəlxalq Bank da "AzMeCo"ya zəmanət verdi, 20 milyon dollarlıq kreditin qaytarılmasını faktiki öz üzərinə çəkdi. Eyni sxemlə, "AzMeCo" Beynəlxalq Bankın zəmanətliyi ilə ən müxtəlif xarici banklardan da kredit alıb.

- Beynəlxalq Bank həmin zəmanət dayanmadan gəlir əldə edirdi, yoxsa gəliri Cahangir Hacıyev götürürdü?

- Gəliri komissiyon haqqı şəklində Beynəlxalq Bank götürürdü. Orada elə də böyük qazanc olmurdu. Məsələnin əsas tərəfi bu idi ki, "AzMeCo" krediti qaytarmayanda "Bank VTB" və digərləri Beynəlxalq Bankın yaxasından yapışıb verdikləri milyonlarla krediti qaytarmasını tələb edirdilər. Beynəlxalq Bank həmin krediti ödəməyə başlayan andan avtomatik olaraq "AzMeCo"

onun müştərisinə çevrilirdi. Cahangir Hacıyev deyəndə ki, 2 milyard kredit vermişəm, o, zəmanətlə bağlı məsələlərin üstündən keçir. Yeni 2 milyardlıq kreditlə yanaşı, 10 milyardlıq zəmanət müqaviləsi haqda danışmalı olsaq da, bunun üstündən keçir. Verilən zəmanət kredit portfelinə daxil deyil. Çünki bankdan həmin müqavilə bağlanarkən pul çıx-

narazı idi. Cahangir Hacıyev bildirdi ki, Beynəlxalq Bankdan iri kreditlər vermək üçün gedib Müşahidə Şurasından icazə ala bilməyəcək. Odur ki, zəmanət haqda sağa-sola müqavilə imzalayırdı. Həmin müqavilələrə görə Müşahidə Şurasının icazəsi tələb olunmur. Bankın nizamnamə kapitalının 50 faizini aşan müqavilələrə görə belə icazə alınması nə-

zərərli. İstintaq bu məsələləri araşdırmalıdır. O fikirlərdə birlər ki, bütün günah istənilən halda Cahangir Hacıyevin ayağına yazılır. Amma Cahangir Hacıyevin də dedikləri araşdırılmalıdır. Yoxlanılmalıdır ki, oradan əlavə pullar çıxarılıb ələ keçirilibmi?

- Cahangir Hacıyev işdən uşaqlaşdırıldı və həbs olundu. Hazırda 15 illik cəza al-

edir. "Bank VTB"nin Azərbaycan nümayəndəliyində son 7 ildə 5 sədr dəyişib. Bu bankı da yeyib-dağıdılar. Səbəbi isə yiyəsinin olmasıdır. Kim sədr gəlirsə, varlanıb və işdən qovulur. Oğurlanan pulların yeri isə dövlət büdcəsindən doldurulur. Beynəlxalq Bankla "Bank VTB" bu baxımdan eyni durumdadırlar. "Bank

İndi isə həmin qurumların gələcəyi sual altındadır. Bu qurumların aqibəti necə olacaq?

- Bankın krediti hesabına yaradılan, fəaliyyət göstərən zavod və fabriklərin sahibləri kreditləri ödəmirlərsə, həmin zavod və fabriklər girovun təminatı kimi Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasının icazəsi ilə 1 il müddətinə banka keçir.

Hüquqşünas Beynəlxalq Bankdakı

"İ əməliyyatı"nın sirrini açdı

Əkrəm Həsənov: "Eldar Mahmudovun köməyi olmasaydı, Cahangir Hacıyev bankı təkbaşına bu vəziyyətə gətirib çıxara bilməzdi"

mir. Sonradan ki, zəmanət verən zavodların sahibləri, ayrı-ayrı iş adamları kreditlər üzrə pul ödəməyəndə, avtomatik kredit müqavilələri üzrə öhdəliklər zəmanətin üzərinə transfer olunurdu və bankın kredit portfelinə daxil olurdu.

- Cahangir Hacıyev deyir ki, bankın 6 milyardlıq kredit portfelinin 30 faizi həcmində kredit verilib. Təxminən 4 milyard əllərində pul olub. Belə bir halda kimlərə zəmanət dayanmaq əvəzinə, kredit vermək daha doğru olmazdı?

- Məsələ belədir ki, Beynəlxalq Bank iri məbləğdə kredit verəndə bunun üçün Müşahidə Şurasının qərarı tələb olunur. Beynəlxalq Bankın Müşahidə Şurasının sədri maliyyə naziri Samir Şərifovdur. Onunla Cahangir Hacıyevin münasibətləri isə son dərəcə kəskin olub. Samir Şərifov onun fəaliyyətindən tamamilə

zərdə tutulur. Problemlərin kökü Cahangir Hacıyevin özünə qədər gedib çıxır. Beynəlxalq Bankın durumu sovet dövründə çəkilən "I" əməliyyatı və Şurikin başqa macəraları filmindəki bir epizodu xatırladır. Dövlət mağazasının müdiri mağazanın anbarındakı əraziləri satır, çapır-talayır və boşalmış anbarda oğurluq götürüntüsü yaratmaq işinə girişir. Əslində oğrunun böyüyü ele mağazanın sahibi özüdür. Bunu ona görə edir ki, sonradan gedib deyə bilsin ki, görürsünüz, mənim mağazamı oğurlayırıb. Kimlərsə Beynəlxalq Bankda baş verənlərdən öz məqsədləri üçün də istifadə ediblər. Yeni Cahangir Hacıyevi əvəzləyənlər gəlib görüblər ki, 2 milyard kredit verilib, zəmanət müqavilələri isə 10 milyard aşır. Ola bilər ki, 1-2 milyard da problemli kredit portfelinin üzərinə sonradan

miş məhkumdur. Dövlət Beynəlxalq Bankın sağlamlaşdırılması üçün 10 milyard manat pul ayırdı, banka transfer etdi. Amma Beynəlxalq Bank sağlamlamaq əvəzinə daha da ağır duruma düşdü. Səbəb nədir?

- Dövlət sahibkarlıq fəaliyyətində effektivdir. Dövlət banka bir şəxsi təyin edir. Onun peşəkarlığı və ya dürüstlüyü çatmır. Təyin olunan şəxs də düşünür ki, əşşi, dövlətin puludur da, 5 milyon o yan, 15 milyon bu yana nə dəyişəcək ki? Beləcə dövlətin pulunu dağıdır. Cahangir Hacıyev, Elmar Məmmədovun dövründə belə olub. Xəlid Əhədov əli təmiz rəhbər işçidir, amma işin öhdəsindən gəlmirlər. Beynəlxalq Bankda Əhədovun rəhbərliyi ilə Öhdəliklərin könüllü restrukturizasiyası elə qeyri-peşəkar səviyyədə aparıldı ki, biabırçılıq oldu. Buna görə də Beynəlxalq Bankın özəlləşdirilməsindən başqa yol yoxdur. Gərək ki, Beynəlxalq Bank özəl əllərə düşsün ki, bank düzgün, dürüst idarə olunsun. Bankın sahibi bankın içində olub orada gedən proseslərə birbaşa nəzarət etməlidir. Müqayisə üçün bir faktı qeyd edim - Azərbaycanda ötən ili böyük ziyanla başa vuran 2 bank var - "Bank VTB" və "Nikoil Bank"dır. Rusiya banklarıdır, 100 milyon manatı aşan ziyan ediblər Azərbaycanda. Səbəb isə budur ki, bu bankların sahibi ölkəmizdə yoxdur. Rusiya dövləti Azərbaycan dövləti Beynəlxalq Banka dövlət büdcəsindən pul ayırdığı kimi, hər il "Bank VTB"yə milyardlar transfer

VTB"nin bütün digər ölkələrdəki filiallarında da eyni durumdur. Yeyirlər, dövlət verir, yenə yeyirlər, yenə də dövlət pul ödəyir. Proses beləcə davam edir. Bu gün "Ata Holding" məhz buna görə "Bank VTB" ilə yollarını ayırır. Beynəlxalq Bankın sahibi nə qədər ki, dövlətdir, büdcəsini oğurlayacaqlar. Özəlləşəndən, bir sahibkarın əlinə keçəndən sonra orada durum dəyişəcək. Sahibkar həmin oğurlara işləmək imkanı yaratmayacaq, oğurlayana da deyəcək ki, xeyir ola, pullarını niyə oğurlayırsan? Tutduracaq, sadəcə, oğrunu. İndi isə oğurlayana tuturlar, oğurlayan deyir ki, alın bu da sizin və məsələnin üstündən keçirlər.

- Azərbaycanın digər banklarında da Beynəlxalq Bankda olan durum var?

- Əlbəttə ki, yoxdur! Çünki banklar özəldir, sahibləri var və oradakı proseslərə nəzarət edirlər. 1 manatın da hesabı, hesabatı var. Beynəlxalq Bankın sağlamlaşdırılması özəlləşdirilməsindən keçir. Başqa yol yoxdur. Bununla bağlı dövlət başçısının verdiyi qərar doğrudur. Üstəlik, Azərbaycanın bank sektorunda kifayət qədər təcürbəli, peşəkar, ölkəmizi beynəlxalq səviyyədə təmsil edə bilən kadrlar var. Həmin şəxsləri vəzifələrə təyin edib bank sektorunu dirçəltmək olar. Bir şərtlə ki, həmin peşəkarlara işlərini görməyə mane olmasınlar.

- Beynəlxalq Bankın kreditləri hesabına yaradılan, fəaliyyət göstərən zavodlar, fabriklər vardı. Dubaydan tutmuş Zaqatalaya qədər belə qurumlar fəaliyyətdə idi.

Həmin müddətdə bank həmin əmlakları satıb kreditləri bağlamalıdır. Bugünlərdə satılan Bakı Fıncı Zavodu da bu sxem üzrə satıldı.

- Beynəlxalq Bankdakı son durumu necə dəyərləndirirsiniz?

- Dövlət həmin banka külli miqdarda pul ayırır. Bu gün Beynəlxalq Bankın problemli kreditləri "Aqrarkredit" Bank Olmayan Kredit Təşkilatına verilib. Həmin təşkilatın rəhbəri "Şapka Mamed" kimi tanınan Məmməd Musayevdir. 2 ilə yaxındır ki, "Şapka Mamed" orada nə iləşə məşğuldur, amma görülən iş cəmiyyətdən gizli şəkildə aparılır. Şəffaflıqdan əsər-əlamət yoxdur. Əslində isə proses tam şəffaf olmalıdır, çünki dövlət vətəndaşların bəğzindən kəsin Beynəlxalq Banka 10 milyardlarla manat xərcləyib. "Aqrarkredit" in borcudur ki, görülən, atılan hər addım haqda ictimaiyyətə məlumat versin. Borcları necə qaytarırlar - məhkəməyə müraciət edirlər, yoxsa kreditörün üstünə poçtu dəstəsi yollayırlar, bunu cəmiyyət bilməlidir. Bu günə qədər nə qədər pul qaytarırlar bunu açıq şəkildə deməlidirlər. İctimai nəzarət olmayacağına, qaytarılan kreditlərin də mənimlənməyəcəyinə kimse qarantıya verə bilməz. Məmməd Musayevin təmizliyi haqda mənə hörmətli şəxslər deyirlər. Ola bilər ki, belədir. Amma şəffaflıq olmayan yerdə bunu necə yoxlamaq olar? Mən dəqiq məlumatlar var ki, Beynəlxalq Banka kredit borcu olan şirkətlərin əmlaklarını əllərindən alırlar. Amma həmin əmlakları nə edirlər, bu bilinmir.

Ramzan Kadirovun Qarabağ unutmazlığı

Elçin Mirzəbəyli: "O, Qarabağ, erməni işğalı və terroru haqqında danışsaydı, bu, təəccüblü görünərdi"

Əhəd Məmmədli: "Kadirov heç vaxt Azərbaycan xalqının dostu olmayıb"

Çeçenistan prezidenti Ramzan Kadirov son müsahibəsində Qərbə meydan oxuyub. İsveçrəli tarixçi Daniel Qanserin mühaziirəsindən sitatlar gətirən çeçenlərin rəhbəri Qərbi terror təşkilatlarını yaratmaqda, onları maliyyələşdirməkdə və İslam ölkələrinə təcavüz etməkdə ittiham edib.

"İslam dünyası ölkələrinin ərazisində - ABŞ-ın müharibə apardığı ərazilərdə - Amerika hərbiçisini öldürsələr, onlar bunu müsəlman terroru kimi təqdim edəcəklər. Hansı ki, nə ABŞ-ı, nə də Avroittifaq ölkələrini heç kim İslam dövlətlərinin ərazisinə çağırmağı, dəvət etməyib". Kadirovun fikirlərində ən çox diqqətçəkən bir məqam var. Belə ki, İslam ölkələrinə Qərbin hücumlarından danışan çeçen rəhbəri Dağlıq Qarabağ probleminə, ümumiyyətlə, toxunmayıb. Rusiyanın əlaltısı olan Kadirov sanki Azərbaycan torpaqlarının rusların dəstəyi ilə ermənilər tərəfindən işğalı və hələ də işğal altında qaldığını unudub.

Politoloq Elçin Mirzəbəyli Kadirovun daim Kremlin mövqeyini ifadə edən bu cür açıqlamalar verdiyini qeyd etdi: "Ramzan Kadirov mütəmadi olaraq Rusiya-Qərb münasibətləri ilə bağlı çıxışlar edir, rəsmi Moskvanın mövqeyini özünəməxsus formada, yonulmamış, ütülənməmiş şəkildə təqdim edir. Şübhəsiz ki, Kadirov özbaşına bəyanatlar vermir, Kremldən ötürülmüş tezisləri təkrar edir. Bu, Kremlə Rusiyanın müsəlman əhalisinin mövqeyi, Kadirova isə özünü qorumaq üçün lazımdır. Kadirov çeçen xalqının yox, Moskvanın mövqeyini ifadə edir. Bu baxımdan, onun Qarabağla bağlı mövqə sərgiləyəcəyini gözləmək sadələşməyə olardı. Kadirov Rusiyadan və onun indiki lideri Vladimir Putindən asılıdır. Onun siyasi ömrü Putin hakimiyyətinin ömrü qədərdir. Bu adam hansısa ideoloji dəyərlərin daşıyıcısı deyil, maraqlı adamdır. Buna görə də əgər Qarabağ, erməni işğalı və terroru haqqında danışsaydı, bu təəccüblü görünərdi. Kadirov müsəlman ölkələrinin təəssübkeşi deyil. Əsla! O, sadəcə, Kremlin müsəlman ölkələrinə və İslama yönəlmiş siyasətinin elementlərindən biridir".

"Sivilizasiyalar və konfliktlər" Analitik Mərkəzinin rəhbəri Əhəd Məmmədli çeçen rəhbərini milli satqın adlandırdı: "Kadirov həmişə Rusiyanı müdafiə edib. O, İslam pərdəsi altında gizlənen milli satqındır. O yaxşı bilir ki, sabah Putin Rusiyası olmadan, Kadirov kimilər də olmayacaq. Post-Putin Rusiyası özü Kadirovu çeçen xalqına təhvil verəcək. İndi Ramazan oldu-olmadı, Rusiyanı müdafiə edir, Qərbin ünvanına olmayan sözlər deyir. Kadirovun bir çıxış yolu da var, Moskva ona subsidiyaları ödəməyindən sonra Putindən sonrakı dövrdə məhz belə də olacaq, yenidən silahı alıb dağlara çıxıb, vaxtında atası kimi Rusiyaya cihad elan etmək. Yeni Kadirovun Rusiya sevgisinə heç də aldanmayın. Bu sevgi Moskvadan pul kəsilənə və yaxud Putinin hakimiyyətdən getməsinə qədərdir. Kadirovun dediyində heqiqətlər var. Lakin eyni cür də Çeçenistanda Rusiya hərəkət edirdi. Rusiya ona qarşı azadlığı uğrunda mübarizə aparın müsəlman çeçenləri terrorçu adlandırdı. Amma nəse Kadirov bu haqda susur. Çünki o vaxtı Çeçenistanın müftisi olan atası Əhməd Kadirovu ruslar "verbovka" edib pulla aldılar. Və ancaq beləliklə çeçen xalqını igdən parçalayaraq müvəqqəti də olsa Rusiya Çeçenistanda hədəflərinə çatdı. Kremlin marioneti heç vaxt Qarabağla bağlı ədalətli, yeni Azərbaycanın mövqeyini sərgiləməz. Var-dövlətə, mövqeyə, hakimiyyətə görə öz xalqının azadlığını satandan başqa xalqlara qarşı səmimiyyət gözləməyin. Kadirov heç vaxt Azərbaycan xalqının dostu olmayıb. Onun bir dostu var, o da Rusiya prezidenti Vladimir Putindir. Rusiya da son 200 il Azərbaycan türklərinin ən böyük düşmənidir. Düşmənimizin dostundan bizə dost olmaz. Nökrə sahibindən qorxar, sahibinin icazəsindən kənar heç nə söyləməz. Doğma müsəlman məmləkəti Çeçenistanı var-dövlətə satandan müsəlman təəssübkeşi çıxmaz. Kadirov, sadəcə, Putinə yaltaxlanıb. Özünlü elə göstərmək istəyir ki, guya müsəlman ölkələrinə canı yanır. Əslində isə Kreml söyləyə bilmədiklərini Jirinovski, Kadirov kimi təlxəklər, milli satqınların dili ilə söyləyir. Kadirov kimlərinin niyyəti heç də müsəlman ölkələrini müdafiə etmək deyil, məqsəd Putinin tapşırığını yerinə yetirib Qərbi hədəfə almaqdır".

□ Cavansիր ABBASLI

Sİməli İraqda kürd muxtariyyətinin referendum qərarında israr etməsi bölgədə gərginlik yaradıb. ABŞ müdafiə naziri Ceyms Mattisin ardınca ötən gün Türkiyənin xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlu əvvəlcə Bağdada, ardınca isə Ərbilə səfər edərək Bərzani ilə görüşüb.

Dünya güclərini və region ölkələrini narahat edən təbii ki, Bərzaninin müstəqillik referendumu qərarında israr etməsidir. Görünən odur ki, bu günə qədər edilən cəhdlər nəticə verməyib, kürd lider hələ də referendumda israr edir.

Maraqlıdır ki, bölgənin bütün ölkələri açıq şəkildə bu referendumla qarşı çıxıb. Xüsusən də İraqın əsas güclü qonşuları - Türkiyə və İran açıq şəkildə Bərzanini referendum qərarından daşındırmağa çalışır. Eyni zamanda ABŞ özü də referendumla qarşı olduğunu bəyan edib. Yeni zahirən İraq təsiri olan əsas dövlətlər bu referendumla qarşıdır. Yalnız İsrailin kürdləri dəstəklədiyi qeyd olunur. Doğrudur, daha əvvəl israili nazirlər, hökumət rəsmiləri bu barədə açıqlamalar versələr də, hələlik rəsmi hökumət qərarı yoxdur. Amma yəhudi dövlətinin kürd muxtariyyəti ilə ciddi bağları var, Məsud Bərzaninin atası Mustafa Bərzaninin İsrailə bağlarının olması sırr deyil. Bundan başqa, bölgədə kürd dövlətinin yaranması İsrailin manevar imkanlarını gücləndirir, iki əsas rəqibi olan Türkiyə və İrana (o cümlədən Suriya və İraqa da - K.R.) təzyiq rıçaqları əldə edə biləcək. Bu baxımdan, israililərin kürdlərlə həmrəy olub dəstəkləməsi normaldır.

Türkiyə dövləti son illərdə İraq mərkəzi hökumətinə təzyiq etmək üçün kürdlərə dəstək versə də, referendum qərarına qarşıdır. Çünki kürdlərin dövlətinin yaranması Suriyadakı kürd muxtariyyətinin elanını sürətləndirəcək və heç şübhəsiz ki, Türkiyədəki kürd separatçılarına da qol-qanad verəcək. Bu səbəbdən də Türkiyə kürdlərin müstəqillik referendumunu özü üçün təhlükə sayır.

Ancaq ən maraqlı detal bu prosesdə Azərbaycanın adının hallanmasıdır. Bəli, maraqlı da olsa ilk dəfə bu iddianı ruslar ortaya atıb. Rusiyanın "Regnum" agentliyi 3 gün əvvəl yaydığı analizdə Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın sentyabrın 10-11-də Bakıya səfəri zamanı İraq kürdlərinin referendum məsələsinə müzakirə edəcək. Çünki agentliyin iddiasına görə, rəsmi Bakının İraq Kürdüstanının müstəqilliyini dəstəkləməyə meylli olması Türkiyəni narahat edir və Bakı səfəri zamanı danışıqlarda Türkiyə tərəfi Azərbaycan rəhbərliyini bu fikirdən daşındırmaq istəyir.

Sitat: "Gündüzün fikrinə, hər şey Azərbaycanın sıx əlaqə saxladığı İsrailin maraqlarında baş verir. Və təkə bu deyil. Azərbaycanın haqqın.az

Bakı və Ankara arasında

Bərzani dillemması?

Bakının İraq kürdləri siyasəti haqqda rus mediasının iddiaları və realıq...

informasiya portalının bu yaxınlarda xəbər verdiyinə görə, öz ərazi bütövlüyü uğrunda aşkar çıxış edən Bakı faktiki olaraq İraq Kürdüstanı separatizmini dəstəkləyib və Türkiyə ilə birlikdə İraq mərkəzi hökumətinin başı üzərindən iş görüb".

Agentlik yazır ki, görünür, Əliyev və Ərdoğan cızdıqları ssenarinin dayanıqlığına o qədər əmin idilər ki, bölgənin geopolitik xəritəsinin özləri üçün təhlükəli dəyişikliklərinə yol vermirdilər. Onlara yalnız indiyə qədər aydın olur ki, indiki mərhələdə, heç olmasa, müstəqil İraq Kürdüstanının meydana çıxması Yaxın Şərqdə durumu daha çox ağırlaşdıracaq, çünki separatçı əhvali-ruhiyyələrin xəmrəsində və bölgənin digər dövlətlərinin sərhədlərinin yenidən cızılmasında yeni maya olacaq. Hələ bunu demirik ki, Azərbaycan üçün Stepanakert mövzusu tamamilə qapanır.

Sitat: "Azərbaycan göstərib ki, Türkiyə ilə birlikdə Böyük Yaxın Şərqi gələcəyini müəyyən etməkdə mühüm rol oynamağa cəhd edib və edir. Bölgədə geopolitik landşaftın dəyişməsi, heqiqətən, baş verir, lakin bu, Əliyevlə Ərdoğanın gözlədiyi kimidirmi?"

Məqalədə geniş şəkildə ehtimal olunan Türkiyə-Rusiya yaxınlaşması, Azərbaycanın rolu kimi mövzularda toxunulsa da, ən maraqlı və diqqətçəkən məqam məhz Azərbaycanın İraq kürdlərinin referen-

dumu ilə bağlı mövqeyidir. Doğrudur, son illərdə Azərbaycan Yaxın Şərqdə baş verən proseslərdə aktiv siyasət yürütməyə çalışır. Fələstin məsələsində fəallıq nümayiş etdirir, müharibə bölgələrinə yardım edir, sülh danışıqlarını təşkilini öz üzərinə götürür. Bu, bir tərəfdən böyük müsəlman dünyası ilə əməkdaşlığı genişləndirmək, beynəlxalq təşkilatlarda diplomatik dəstək almaq üçündürsə, digər tərəfdən, ikitərəfli əlaqələrin inkişafı, dövlətlərə təsir imkanlarının artırılması məqsədinə xidmət edir.

Konkret olaraq İraq kürdləri ilə bağlı vəziyyətə gəldikdə, Azərbaycanın heqiqətən də Bərzani və onun rəhbərlik etdiyi kürd administrasiyası ilə əlaqələri olub. Hətta İraq müharibəsi zamanı Azərbaycan şirkətləri Şimali İraqa yanacaq daşıyıb. Bundan başqa, bu ilin yanvarında Davos İqtisadi Forumunda prezident İlham Əliyev İraq kürdlərinin lideri M.Bərzani ilə görüşüb.

Ancaq istənilən halda, Azərbaycan dövləti hər zaman separatçılarla bağlı ehtiyatlı mövqə sərgiləyir. Bunun ən aşkar nümunəsi Şimali Kipr və Kosovo məsələsi ilə bağlı Bakının tutduğu mövqedir. Azərbaycan hökuməti hətta dünya ölkələrinin böyük hissəsinin tanıdığı Kosovonun müstəqilliyini tanımadı, çünki Serbiya hələ də ərazi iddiasındadır.

Belə olan halda Bakının

İraq, İran və nəhayət, Türkiyənin də qarşı olduğu, faktiki olaraq separatizm kimi tanınan kürd referendumunu dəstəkləməsi mümkün deyil. Hətta İsrailin istəkləri olsa belə. Üstəlik, Ankara və Tehranın açıq şəkildə qarşı olduğu bir məsələdə Bakının Ərbili müdafiə etməsi ağılaşğan deyil.

Ancaq maraqlıdır ki, bu tezisi məhz "Regnum" agentliyi ortaya atır və gizli neft alveri, İsrailə əlaqələr kimi məsələlərə "arqumentləşdirməyə" çalışır. Rusiya mediasının Azərbaycan və Türkiyə arasında kürd məsələsində fikir ayrılığı olması haqqında iddiasının arxasında hansı məqsədin dayandığını demək çətindir. Amma bu aralar Rusiyanın İraq mərkəzi hökuməti ilə birbaşa (İransız - K.R.) əlaqələri qurması, münasibətləri yaxşılaşdırmaq meylləri hiss olunur. Yeri gəlmişkən. Ötən gün "İzvestiya" qəzeti Rusiya və İraq arasında 1 milyard dollarlıq silah anlaşması imzalandığını, anlaşmaya əsasən 73 ədəd 3-cü nəsil T-90 tankının bu ilin sonuna qədər İraqa göndəriləcəyini yazıb. İki gün əvvəl isə İraqda əsas söz sahiblərdən olan din adamı Ayətullah Seyid Əli Sistani-nin nümayəndəsi Rusiya XİN rəsmi sözcüsü ilə görüşüb danışıqlar aparıb. Rusların İraqa yaxınlaşması fonunda bu cür yazıların meydana çıxması ciddi suallar doğurur.

□ Kənan RÖVSƏNOĞLU

Gərək ki, "Qarabağ" "Rusenborqu" Bakıda 1:0 məğlub edənə sonrakı gün idi. "Yeni Müsavat"ın o zamankı redaktoru Famil Cəfərli "Adil müəllim, "Qarabağ" uddu e..." başlıqlı bir yazı yazmışdı. Avqustun 23-ü gecəyarı "Kopenhagen"- "Qarabağ" matçının final fiti səslənəndən sonra hər şeydən əvvəl Adil Qaçayovunu xatırladım, onun bu tarixi günü görmədiyinə çox təəssüfləndim. Sevinc gözyaşları ilə bərabər məni qəhər boğdu...

Bir neçə il əvvəl sıralarımızdan çox vaxtsız ayrılmış Adil Qaçayovlu "Qarabağ"ın Çempionlar Liqasının qrup mərhələsində oynayacağına bəlkə də o zaman hamımızdan çox inanırdı, bunu ara-sıra dilə də gətirirdi. Onun yoxluğu Azərbaycanda xüsusən idman jurnalistikası üçün ciddi itkidir, bunu həm də bu cür tarixi qələbələrə sonra hiss etməmək mümkünsüz... Adil müəllim o təkrarolunmaz nöqtəli yazı üslubu ilə indi görəsən hansı şedevr yazısını yazardı, başlığı necə seçərdi? Adil müəllim tanıyanlar bilirdi, təpədən-dırnağa Qarabağ adamı idi, ürəyi Ağdam sevgisi ilə dolu idi, onun üstünə bir də futbolu və "Qarabağ" klubunu da gələndə...

Bu günü görmədi Adil müəllim, amma inanıram ki, həmin gecə onun Ağdamsız narahat ruhu bir az dinclik tapdı. Bakı küçələrində sevinclilərlə yaşayan gənclərə qoşulub şadyanalıq etdi. Qurban Qurbanova onun da bir təşəkkürü oldu...

***

Qurban... Onun adını hələ Azərbaycanda çox da məşurlaşmayanda eşitmişdim. Qurbanla top qovalayan həmkəndliləri onun necə vətənpərvər olduğunu mənə çox danışmışlar. Bu baxımdan, "Qarabağ"ın əvəzsiz baş məşqçisinin həmişə öncə şəxsiyyətinə hörmət etmişəm, peşəkərlilik ondan sonra gəlir. Qurban Qurbanovun "Qarabağ"ı Çempionlar Liqasının qrup mərhələsinə çıxarmasını onun peşəkərliliyindən öncə vətənpərvərliyinin nəticəsi hesab edirəm. O, bir toplumun adını daşıyan klubu bütün Azərbaycanın klubu etməyi bacarmaqla bunu sübut etmişdi zə-tən. Həmişə soyuqqanlı olan Qurbanın qərib diyardakı meydançada gözyaşları bir məşqçiyə aid deyildi, o vətəninə, təkcə qarabağlılara, həmyerlilərinə deyil, bütün Azərbaycana hansı sevinci yaşatdığına fərqi yox idi. Hər bir uğurlu baş məşqçiyə bu cür tale qismət olmur. Bu taleyə görə sevinib ağlamağa dəyər-di...

Qurban inanılmazı etdi: "Qarabağ"ı 11 nəfərlə Çempionlar Liqasına çıxardı. Hər bir baş məşqçiyə bu heyətlə nəinki Çempionlar Liqasında, heç daxi-

Qurbana haqq etdiyini verək...

li çempionatda uğur qazanmaq çətin görünür. Qurban həm də bu fədakarlığına, sərkərdə kimi qurduğu oyun taktikasına görə ən gözəl sözlərə layiqdir.

Amma təkcə sözmü? Qurban Azərbaycana yaşatdığı bu sevinçə görə dövlət ödəyilənə də haqq edir. Qurban və komandası Çempionlar Liqasının milliyatlıq tamaşaçı auditoriyasını Azərbaycana və Bakıya gətirir. Azərbaycanı və "Qarabağ"ı tanımaq üçün bundan ciddi üstünlükmü ola bilər? Üstəlik, biz pul xərcləmirik bunun üçün, bizə pul verirlər...

***

Azərbaycan xalqı qələbəyə acdır, bunu gecə saatlarına baxmayaraq, Bakı küçələrində bayram edilməsi bir daha sübut et-

di. Qarabağ adı Azərbaycanı birləşdirən elə bir dəyərdi ki, "Qarabağ" klubu son illərdəki oyunu ilə bu birliyi daha da gücləndirdi.

***

Oyun çətin oldu. 95 dəqiqə ayaq üstə televizorun qarşısında həyəcanla futbol izləməyi çoxdan yadırgamışdıq. "Qarabağ" iki fərqli hissə oynadı. Bu ərəfədə yazılarında heç bir oyunçudan narazılıq etmədim. Amma bu dəfə deməyəm olmur: ən çox Şehiçdən və Əfran İsmayilovdan narazı qaldım. Ay qardaşlar, bu cür qarşılaşmada qapıçı belə riskli oynayarmı? Mən hər top Şehiçin ayağına gələndə ürəyim ayağımın altına düşürdü. Rus şərhi Əfranın birinci hissənin sonlarına yaxın öz cərimə mey-

Adil Qaçayovunun əziz xatirəsinə ithaf olunur

dançasında üç rəqibin arasından çıxmaq istəməsinə elə qəzəbləndi ki, bu sözləri dedi: "Hətta Messi də bu cür oyunda bu aldatmaya risk etməzdi..." İlk hissədə "Qarabağ" top buraxdı və həyəcanımız daha da artırdı.

Belə oyunda təskinlik tapmaq çətin, amma yenə Qurbana güvəndik. İkinci hissədə taktika dəyişdi və "Qarabağ" çox mühüm qolu vurdu. Heç bir qədər arxayınlaşmamış rəqib ikinci topu vurdu. Sonra final fitinə qədər "ölüb-dirildik".

"Kopenhagen"ın baş məşqçisi Stal Solbakken "6-7 qol imkanı əldə etdik" sözündə həqiqət var, Danimarkada həm də bəxtimiz gətirdi. "Kopenhagen" "Qarabağ"ı uyğun rəqib idi, bu tarixi şans əldən vermək olmazdı. Yaxşı ki, "Qarabağ" bunu bacardı. **"Çətin oyun idi. Məğlub olsaq da, istəyimizə çatdıq. Belə oyunlar bizə ancaq fayda verir. İlk dəfə idi ki, Çempionlar Liqasının pley-off mərhələsində mübarizə aparırdıq. Allaha şükürlər olsun ki, hər şey bizim tərəfimizdə oldu. Hər qoldan sonra keçirdiyim hisləri isə sözlə ifadə edə bilmərəm. Bu, başqa hislərdir. Belə hallar olur".** Bunu da Qurban Qurbanov deyib.

***

Bes ÇL qrupunda nə olacaq? Nə olarsa, "Qarabağ"ın xeyrinə olacaq. Yazını hazırlayarkən hələ Monakoda püşkatma başlamamışdı. "Qarabağ" "ölüm qrupu"na belə düşəcəksə, oynayacaq. Bu, gələcəkdə dünyada adlı-sanlı klub olmaq istəyən "Qarabağ" üçün yaxşı təcrübədir. Bəri başdan deyirəm, "Qarabağ"ın qrupda məğlubiyyətinə üzülməyəcəm. Amma həm də ona inanıram ki, Qurban Qurbanovun və komandanın səyi nəticəsində biz Çempionlar Liqasının qrup mərhələsindən də üzünə çıxacağıq.

Təşəkkürlər Qurban, təşəkkürlər "Qarabağ"!

□ Nazim SABİROĞLU

Cümə söhbətləri

Bis-milləhir-Rəhmən-Rəhim!
 Toplumda İlahi kamillik səfəri olan həcc barəsində məlumat kifayət qədər deyil. Bu azmış kimi, son zamanlar həccə bağlı aşkar qeyri-elmi yazılar getməyə başlamışdır. Yəni, həccin inhisarlaşdırılması ilə bağlı deyil, həccə xərclənən pulların halal olmasının vacibliyi ilə deyil və günümüz üçün son dərəcə aktual olan digər mövzularla bağlı deyil, məhz həccin özünün zəruriliyini sual altına qoyan yazılar meydana çıxmışdır.

Həcc imkanı olanlar üçün vacibdir

Bu il ölkəmizdən kvotadan daha çox zəvvar müqəddəs ziyarətə çıxacaqdır. Paradoksal məqam odur ki, bu fakt hamını sevindirmək yerinə, bir sıra insanlarda anlaşılmaq qıcıq yaratmışdır. İş o yerə çatmışdır ki, nədənsə narahat olan bu insanlar, artıq faktiki olaraq həccin məqsədəuyğunluğunu sual altına qoymuşlar.

Sözsüz ki, bu, mətəbdən bixəbərliliyin, mövzunu bilməməzliyin dəqiq təzahürüdür. Əgər həccin lüzumluğunu sual altına qoyan insanlar bu gözəl mənəvi səfərin əhəmiyyətini dərk etsəydilər, qətiyyətlə özünü qaçırdırmazdılar.

Həcc - Allah Təalanın insan üçün vacib olaraq müəyyən etdiyi əməllərdəndir. Qurani-Kərimin "Ali-İmran" surəsinin 97-ci ayəsində buyrulur: **"Allahın insanları - əlbəttə ki, ora getməyə imkanı olan kəsin - boynuna düşən haqqı budur ki, o evə gedərək, oranın həcc əməllərini yerinə yetirsinlər"**.

Mübarək ayədən bir neçə nəticə hasil olur. Birincisi, müəyyən edilir ki, həcc əməli - Allahın insan üzərində olan haqqıdır. Deməli, bəndə olaraq, insan bu haqqı ödəməlidir.

İkinci diqqət etməli nöqtə odur ki, bu əməli yalnız həccə getməyə qüdrəti olan - fiziki, maddi və digər imkanları olan insan üçün yerinə yetirmək vacibdir.

Üçüncü cəhət odur ki, bu əməlləri məhz həmin yerdə - Məkkəyi-mükərrəminin özündə və Məkkənin ətrafında olan Ərafat, Mina kimi müəyyən olunmuş xüsusi məkanlarda yerinə yetirmək vacibdir.

Axırıncı cəhət günümüz üçün çox aktualdır. Çünki, öncədən də Sovet dönmindən miras qalan bir hal mövcud idi, son illərdə isə bu xüsusilə artmışdır: cəmiyyətdə bir virus dolaşmaqdadır ki, nə əcəb gedirlər uzaq

Həcc - bəndənin Rəbbi ilə əhd-peymanıdır

Hacı İqar İBRAHİMOĞLU, ibrahimoglu@gmail.com
İlahiyyatçı-filosof, iğrəşəhər Cümə məscidinin imam-camaatı

müxtəlif məsələ bir-birinə qarışdırılır. Absurd da olsa, dinin iki tövsiyəsi - xeyriyyəçilik etmək və həccə yerinə yetirmək qarşı-qarşıya qoyulur.

Qətiyyətlə heç kəs yetim-yesirə, ehtiyaclarla əl tutmağın vacibliyini dana bilməz - bunlar dinimizin ana xətləridir. Peyğəmbər (s) və Əhli-Beytindən (ə) kasıba, yetimə, yolda qalana əl tutmaq barədə çoxsaylı hədislər nəql edilmişdir. Müsəlman olan kəs Allah tərfindən ona verilmiş nemətlərin bir hissəsini cəmiyyətin ehtiyaclarına təbəqəsinə ehsan etməlidir. Lakin bunun həccə nə dəxli?! Niyə bunun alternativ kimi qarşı-qarşıya qoyulmalıdır ki?! Məgər həcc namazdan, orucdan, yaxşılıqlara dəvət etməkdən və pisliklərdən çəkindirməkdən daha az vacibdir? Kimsə deyə bilərmə ki, bəs namaz qılma, yaxud, oruc tutma, əvəzində qonşularına əl tut? Bunu demək necə məntiqliyükdən məhrumdursa, həccə getməyi ehsan verməklə əvəzləmək təklifi də bir o qədər məntiqlisizdir.

Bir də ki, yığılan vergilər hesabına sosial proqramları həyata keçirmək vəzifəsini bir neçə min zəvvarın üzərinə qoyma nə dərəcədə normal səsələnir? Həcc ziyarətinin lazımlığını sual altına qoyan insanlar, müxtəlif çeşidli məmurlar tərəfindən maddi nemətlərin necə məsrəf edilməsinə diqqət artırsa idilər, əmələn vətəndaş nəzarətini həyata keçirə idilər, bu, daha məqsədəuyğun olardı, bundan, nəticə etibarilə, hamı udardı.

O ki qaldı haqların bəzisinin

qayıtdıqdan sonra özləri hacıya layiq tərzdə aparmasına - çox düzgün və yerində deyilmiş iraddir. Amma bu iradın bütün hacılara və ümumiyyətlə həcc kimi necib instituta nə aidiyyəti?! Həcc, namaz, oruc səbəb ola bilməz ki, insanların deqradasiyaya uğramasına! Bu, sırf fərdi məsələdir. Əgər ayrı-ayrı fərdlər özlərini standartlara uyğun aparmırlarsa, iradı məhz onlara ünvanlamaq gərəkdir - bunun faydası da böyük olar. Ümumiyyətlə, əgər tənqidlər ünvanlı olaraq fərdlərə yönəlsə idi, habelə, həccin inhisarlaşdırılması siyasətinə, həccin təşkil olunmasında və digər işlərdə ictimai nəzarətin, ictimai şəffaflığın bərqərar olunmasına yönəlsəydi, bu, cəmiyyət üçün müsbət nəticələr verərdi.

Ümumiyyətlə, insanın islah

yarətinə gələn zəvvar da Allah qonağıdır. Və əməllər düzgün, səmimiyyətlə yerinə yetirilərsə, bu qonaqlığın payı odur ki, insanın bağışlanma ətə edilir.

Həzrət Əlidən (ə) həccin əhəmiyyətliyi ilə bağlı nəql edilən digər hədisdə bildirilir: **"Allah Təala insanların qibləsi olan Öz evinin ziyarətini sizə vacib etdi. Onlar E (öz yuvalarına qayıdan) göyərçinlər kimi oraya üz tuturlar"**.

Mübarək hədisdə Məkkənin bütün müsəlmanların qibləsi olaraq əhəmiyyəti vurğulanır və bu məkanın ziyarətinin vacibliyi xatırladılır. Eyni zamanda zəvvar dəstələri bəlağətlə quş qatırları ilə müqayisə edilir. Evə qayıdan göyərçinlərə xas həmin nizam, həmin qayda-qanun və həmin canatma ilə zəvvarlar Allah evinin ziyarətinə gəlirlər.

da davam edir.

Peyğəmbərimizdən (s) nəql edilən hədisdə deyilir: **"Həcc yoxsulluğu aradan götürür"**.

Həqiqi həcc az olar

Dinimiz eyni zamanda bəyan edir ki, həcc ziyarətinə gedən zəvvarların heç də hamısı həqiqi həcc deyillər. Bu ağırlı mövzu, İmam Cəfər Sadiqin (ə) səhabəsi olan Əbdürəhman ibn Kəsirdən nəql edilən hədisdə də öz əksini tapmışdır: **"İmam Sadiqlə (ə) həccə getmişdim. Yoldan keçəndə, o Həzrət (ə) bir dağa qalxıb, yüksəklikdən camaata baxdı və buyurdu: İNə çox hay-küy, nə az həcc var!"**.

Həccə gedən insanın qazancının halal olması barədə dinimizin tələbləri son dərəcədə ciddidir. Rəsuli-Əkrəmdən (s)

Dünyanın şərqindən, qərbindən - hər yerdə ki müsəlman var - ilin müəyyən vaxtında milyonlarla insan mübarək yerlərin ziyarətinə gəlir, Allahdan məğfirət diləyir, Vətənləri üçün, millətləri üçün, bütün ümmət, bütün bəşəriyyət üçün dualar edirlər. Allah Təala cəmi insanları həccin bərkətinə dərk edib onun ziyarətinə gedənlərdən qərar versin, inşəallah!

Həccin faydaları

Mübarək dinimiz Allah Təala qonaqlığına gedən insanlara məğfirət ətə olunması ilə yanaşı, həccin digər faydalarının da olmasını bildirmişdir. İmam Səccaddan (ə) nəql edilən hədisdə bildirilir: **"Həcc və ümrəni yerinə yetirin ki, bədəniniz sağlam olsun, ruziniz artınsın, imanınız güclənsin, xalqın və öz evinizin xərcini təmin edə bilərsiniz"**.

Deməli, həcc və ümrə ziyarəti vacib əməl olmaqla yanaşı, insana ruhi yenilik, mənəvi yüksəliş verməklə yanaşı, sağlamlıq, ruzi firavanlığı, yaxınlara əl tutmaqla səciyyəolənən bir sıra gözəl nemətləri də verir.

İmam Muhəmməd Baqirdən (ə) nəql edirlər: **"Həcc qəblərə rahatlıq bəxş edər"**.

Qəlbin rahatlığı, qəlbin aramlığı - insanı maraqlandıran ən mühüm mövzulardandır. Müasir dünyamızda insanlar külli miqdarda vəsaitlər xərcləyib, psixoterapiya ilə məşğul olur, mütəxəssislər yanına gedir, autotreninq kimi müxtəlif vasitələrə müraciət edir ki, qəlbi rahatlıq əldə etmiş olsun. Həccə gedən hər bir insan bilir ki, o müqəddəs yerlərin aurası insanda elə böyük daxili aramlıq yaradır ki, qayıtdıqdan sonra da uzun müddət həmin vəziyyət qalmaq-

nəql edilən hədisdə bildirilir: **"Haram pulla həccə gedən şəxs İləbbeyk, Əllahummə, ləbbeyk» deyəndə Allah Təala ona buyurur: İLa ləbbeykə və la sədeykə /yəni, həccin özünə qalsın"**.

Toplumumuz üçün çox aktual mövzudur. Həcc başqa şeydir, ekskursiya, turizm başqa şey. Bir məkanın ki, zati müqəddəslik üzərində yığılıb, oraya getməyin zəruri və kafi şərti - insanın paklığıdır. Cisminin, düşüncələrinin, imanının, qazancının, pullarının - hər bir şeyinin paklığı.

İmam Cəfər Sadiq (ə) buyurur: **"Həcc 2 növdür: Allaha xatir həcc və camaata xatir həcc. Allaha xatir həccə yerinə yetirənə Allah Təala cənnət mükafatı verir. Camaata xatir həccə gedənin Qiyamət günü mükafatı və savabı həmin camaatın üzərinə qoyulur"**.

Əgər insan Allah qarşısında öz vəzifəsini yerinə yetirməyə gedirsə, onun mükafatı da Allahdan olar. Əgər insanlara özünü göstərmək üçün, "məne həcc desinlər" niyyəti ilə gedirsə, onda Allah Təala ona deyər ki, elə mükafatını da elə ehtiyaqlı, Qiyamət günündə İlahi əzabın xofundan tir-tir əsən insanlardan al!

Allah Təala bütün iman əhlini əməllərini Allaha xatir yerinə yetirənlərdən qərar versin, inşəallah!

Allahım, bizləri dünya və axirətdə Həzrət Peyğəmbər (s) və onun Əhli-Beyti (ə) ilə birgə qərar ver!

Allahım, bizləri həqiqi intizarı yaşadılardan qərar ver!

Allahım, 12-ci İmam Mehdi Sahib-əz-Zamanın (ə.f.) tezliklə zühur etməsini nəsb et! Amin!

MUSAVAT

Son səhifə

N 177 (6791) 25 avqust 2017

Qanun qəbul edildi: arıq insanları işə götürmək olmaz

Fransada həddən artıq arıq manekənlərin işə götürülməsi qanunla qadağan edilib. Lenta.ru saytının xəbərinə görə, bu barədə "BBC News" məlumat verib. Bundan sonra qızlar işə götürülərkən mütləq onların fiziki sağlamlığını təsdiqləyəcək tibbi arayış təqdim etməlidir. Orada onların çəki və boylarına müvafiq olaraq normal bədən ölçüləri də öz yerini tapacaq. Bununla da ölkənin səhiyyə nazirliyi insanların arıqlamaq bahasına pis qidalanma sistemi ilə mübarizə aparmağı planlaşdırır. Bu qadağanı pozan şirkətlər, işəgötürənlər ya 75 min avro məbləğində cərimələnəcək, ya da 6 aya qədər müddətə azadlıqdan məhrum olacaq. Eləcə də bu ilin 1 oktyabrından etibarən qüvvəyə minəcək yeni qanun fotolarda yol verilən fotosoplara da qadağanı nəzərdə tutur. "Qeyri-real bədən quruluşlu modellərin şəkilləri insanların onlara bənzəmək üçün qeyri-real əziyyətlər sərf etməsinə və özlərinə qəsd etməsinə səbəb olur". Bunu da ölkənin səhiyyə naziri Marisol Turen deyib.

Həddən artıq arıq modellər bağlı qanun daha öncə İtaliya, İspaniya və İsraildə qüvvəyə minib. Bu, anoreksiya ilə mübarizə çərçivəsində nəzərdə tutulub. Hazırda Fransada 30 minə yaxın insan bu xəstəliklə mübarizə aparır. Onların 90 faizini qadınlar təşkil edir.

Prezident 3 ayda makyajına 26 min avro xərcləyib

Fransa prezidenti Emmanuel Makron vəzifəyə gəldiyi 3 ay ərzində vizajist xidmətlərinə 26 min avro ödəyib. Bu barədə "Closer" nəşri "Le Point" jurnalına istinadən yazıb. "Görünür, Emmanuel Makron öz vizajistinə çox bağlıdır. Prezident onun Yelisey Sarayında olmasını məxsusi olaraq xahiş edib". Yazıda eyni zamanda qeyd olunub ki, hər zaman və bütün şərtlər daxilində cazibədar görünmək lazımdır. Amma bu, bahalıdır və Makronun məsrəfləri bunu nümayişkarənə şəkildə göstərir. Jurnalistlərin onun biri 10 min, digəri 16 min avro olan iki ödəmə qəbzini tapıblar ki, bu da ölkə başçısının makiyaj xərclərini üzə çıxarıb.

Qeyd olunur ki, vizajistin adı Nataşadır və o, Makronla seçki kampaniyası dönmündən bəri çalışır. Öncəki prezident Fransua Olland öz saç ustasına ayda 6 min avro verirdi. 39 yaşlı Emmanuel Makron dövlət başçısı vəzifəsinə 14 may 2017-ci ildə gəlib. O, Fransa tarixindəki ən gənc prezident olub.

Şirniyyat sevirsənsə, aqressivsən...

Yeni bir araşdırma ilə məlum olub ki, hər gün böyük kimi çoxlu şokolad və konfet yeyən uşaqlar gələcəkdə daha zorakı və aressiv olur. Bununla bağlı araşdırma Britaniyada 17 min 500 nəfərin statistikasına əsasən aparılıb. Alimlər qərara gəlib ki, 1970-ci ildə 10 yaş olarkən hər gün şirniyyat mağazasından hər gün nə isə alıb yeyən uşaqların 34 yaşına çatanda zorakılıqda ittiham edilmə ehtimalı yüksəkdir. Tədqiqat Britaniya Psixiatriya Jurnalında dərc edilib. Bu, gələcəkdəki zorakılıq halını araşdırmaq baxımından uşaq pəhrizinin uzun müddətli effektlərini ortaya çıxaran ilk tədqiqatdır.

Kardif Universitetinin min 500 adamın düz 69 faizində aressivlik aşkarlayıb

ki, onların da hamısı uşaq yaşlarında hər gün çoxlu şokolad və konfet yediklərini etiraf ediblər. Bu nəticə qənnadi istehsalı ilə zorakılığın idarə edilməsindəki əlaqəni ortaya çıxarıb. Tədqiqatın rəhbəri doktor Saymın Mur bunu belə izah edir ki, uşaqlara hər istəyəndə şokolad, ya da konfet vermək onları istənilən şeyi əldə etmək üçün necə gözləmək lazım gəldiyini öyrənməkdən uzaqlaşdırır. Mükafatlandırmanı təxirə sala bilməmək onları daha inadla düşüncəsiz hərəkət etməyə sövq edə bilir.

Alimin fikrincə, zorakılıq baxımından qənnadi istehlakına diqqət yetirilməlidir. İstehlak edilən şirniyyatlar uşaq pəhrizini yaxşılaşdırmaqla onların sağlamlığını yaxşılaşdırır və zorakılığa meyillərini azalda bilər.

QOÇ - Bu təqvimə təsadüflərlə başa vuracaqsınız. Gözləmədiyiniz adamlarla, ağılınıza gətirmədiyiniz xəbərlərlə rastlaşacaqsınız. Axşama doğru sürprizlər də mümkündür.

Şəxsi büdcənilə bağlı narahat olmayın.

BUGA - Maliyyə problemləriniz olsa da, bu, işgüzarlığınızı azaltmayacaq. Hətta ola bilsin ki, saat 15-18 arası maraqlı və perspektivli təklif də əlasınız. Özüünüzü buna hazırlayın.

ƏKİZLƏR - Ulduzlar kənar təsirlərdən uzaq olmağı, yalnız öz qərarınızla addım atmağı tövsiyə edir. Bu gün spirtli içki içmək, qarğış və qeybət etmək, o cümlədən yalan vədlər vermək yolverilməzdir.

XƏRÇƏNG - Hər mənada düşərli gündür. Rastlaşdığınız hər bir hadisə ürayinizdən xəbər verəcək. Əlbəttə ki, bunun üçün özüünüz də canfəşanlıq göstərməlisiniz. Sövdələşmələrdə aktiv olun.

ŞİR - Sizin üçün müəyyən mənada mistik gündür. Daxili sıxıntılarınızı və ruh zəifliyinizi aradan qaldırmaq üçün müqəddəs ziyarətgahlarımıza üz tutun. Dini qaydaları pozmayın.

QIZ - Ulduzlar xəbər verir ki, bu təqvim şəxsi işlərinizdə yeni mərhələnin baş qaldırmasına səbəb ola bilər. Bunun üçün müsahiblərinizə diqqətlə qulaq asmalı, düz seçim etməlisiniz.

TƏRƏZİ - Kifayət qədər xoş məqamlar yaşayacaqsınız. Bir tərəfdən yeni işgüzar əlaqələr, digər tərəfdənsə ətrafınızdakıların sizə bəraət qazandırması ovqatınızı yüksəldəcək.

ƏQRƏB - O qədər də ürəkəcan ərafə deyil. İlk növbədə səhhətinizə diqqət yetirin. Çünki ulduzlar sağlıq durumunuzun aşağı səviyyəyə düşəcəyini bəyan edir. Riskdən də uzaq olun.

OXATAN - Səhhətinizin qayğısına qala bilsəniz, gün ərzində başqa narahatçılığınız olmayacaq. Nahardan sonra sevindirici xəbərlər və ya ürayinizcə olan təkliflər alacağınıza şübhə etməyin.

OĞLAQ - Saat 16-ya qədər bütün vacib işlərinizi yekunlaşdırmağa çalışın. Həmin ərafədə şəxsi işlərinizdə müsbət dönüş gözlənilir. Sonrakı müddəti isə daha çox istirahətə həsr edin.

SUTÖKƏN - Astroloji göstəricilər yalnız səfər və qonaqlıqlar üçün səmərəli vaxt olduğunu bəyan edir. Digər məsələlərdə, xüsusən də fəaliyyət zəminində isə proseslər o qədər də uğurlu olmayacaq.

BALIQLAR - Neçə vaxtdan bəri daxilinizdə mövcud olan gərginlik səngimədiyindən nahara qədərki ovqatınız aşağı səviyyədə ola bilər. Sonrakı saatlarda isə sürprizlər gözlənilir.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Xilasedicilər qəzalar azalsın deyə ayın keçirdilər

Tailandın xilasediciləri Patonq şəhərində Çin Allahkarrının şərəfinə ayın keçiriblər. Onlar şəhərdə baş verən yol-nəqliyyat hadisələrinin azalması üçün dua ediblər. Bu barədə "The Phuket News" nəşri xəbər verib. Məlum olub ki, şəhərin bəzi döngə və massivlərində avtobus və yük maşınlarının əyləcləri çalışmır. Daha sonra xilasedicilər iyul ayında dəhşətli qəzaların baş verdiyi bir neçə yerdə olublar. Aksiyanın iştirakçıları həmin yerdə dua ediblər və pis ruhları qovmağa çalışıblar. Prosədə mediumlar da iştirak ediblər. Onlar pis ruhları yaxalamağa cəhd göstəriblər. İddia olunur ki, ayın nəticəsində onlar 167 kişi və 124 qadın ruhu, eləcə də 20 uşaq ruhu yaxalamağa nail olublar. "Biz ümid edirik ki, bundan belə qəzaların sayı azalacaq" - bunu da xilasedicilər söyləyib.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Nazim SABIROĞLU

Lisənziya N: B 114
SAYI: 5.100

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.